

**Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն**

**«ՀԱՅԲԻՉՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական
ընկերություն**

31 դեկտեմբերի 2018թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	11
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	13
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	15
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	17

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք. Երևան 0012

Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964

Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC

8/1 Vagharyshyan Str.

0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964

F + 374 10 260 961

«ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՀԱՅԲԻԶՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերության (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտին վերաբերող էթիկայի պահանջների: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական

հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ:

– *ՖՀՄՍ 9-ի առաջին անգամ որդեգրումը*

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների 4.4 ծանոթագրությունում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ 36.1 ծանոթագրությունում:

Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը (ՀՀՄՄԽ) թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ը «*Ֆինանսական գործիքներ*», որը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին՝ «*Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը*»: ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման արդյունքում առաջացող հիմնական փոփոխություններն են. Բանկի արժեզրկումից կորուստները ներկայումս հիմնված են ակնկալվող կորուստների, այլ ոչ թե փաստացի կորուստների մոդելի վրա, Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգման և չափման փոփոխությունները, որոնք մանրամասն նկարագրված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից 4.4 ծանոթագրությունում:

Ինչպես նկարագրված է ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, ֆինանսական ակտիվները դասակարգվել են, իսկ արժեզրկումից կորուստները հաշվառվել են համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի «*Ֆինանսական գործիքներ*»: Սա համարվում է աուդիտի առանցքային հարց, քանի որ ՖՀՄՍ 9-ը նոր և բարդ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտ է, որը պահանջում է էական դատողություններ ֆինանսական ակտիվների դասակարգման, ինչպես նաև արժեզրկման պահուստների որոշման համար:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են բիզնես մոդելի գնահատումը, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները հիմնավորված են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներով, ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք, ինչպես հարկն է, չեն արտացոլվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների չափման և դասակարգման հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգման և չափման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ,
- դիտարկվել և ստուգվել են Բանկի՝ բիզնես մոդելի գնահատումը և պայմանագրային այն դրամական միջոցների հոսքերի թեստավորումը, որոնք առաջացնում են «միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ» հանդիսացող դրամական հոսքեր (SPPI թեստ)
- ստուգվել են սկզբնական մնացորդների ճշգրտումների համապատասխանությունը:

Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՄ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՄ 9-ի պահանջների հետ,
- գնահատվել է արժեզրկման պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավետությունը, ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, պարտքային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը,
- գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավետությունը, ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը,
- ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմքերի համապատասխանությունը,
- որպես ռիսկերի օրինակ՝ ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը,
- գնահատվել է թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային ենթադրությունների վրա և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ,
- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են՝ օգտագործելով հանրության համար մատչելի տեղեկատվություն,
- ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացրել ընթացակարգեր՝ վարկի որակի էական վատթարացման ռիսկերը գնահատելու և անհատական գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկների ժամանակին բացահայտելու նպատակով:
- ստուգվել են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում ընդգրկված վարկերի և փոխատվությունների, արտահաշվեկշռային հոդվածների, ներդրումային արժեթղթերի, տեղաբաշխումների և այլ ֆինանսական ակտիվների ամբողջականությունը: Տեսական հիմնավորումները ընդունվել են, իսկ մոդելների մաթեմատիկական ճշտությունը թեստավորվել,
- արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով ընդունվել են նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա համապատասխանությունը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողությունն ու կառավարումը,
- մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ թեստավորում պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել),
- ստուգվել է սկզբնական մնացորդների ճշգրտումների համապատասխանությունը:

Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի տարեկան հաշվետվությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա

համար՝ բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք չենք տրամադրում կարծիք, որը որևէ այլ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Մեր կողմից իրականացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերոնշյալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռքբերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Բացի այդ, մենք.

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք

աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:

- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու և ոչ թե Բանկի ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի մասին, ներառյալ ներքին վերահսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունները:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց տրամադրում ենք հավաստիացում, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք մեր բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց ներկայացված հարցերից մենք առանձնացնում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Այս հարցերը նկարագրում ենք աուդիտորի եզրակացությունում, եթե օրենսդրությամբ կամ իրավական ակտերով չի արգելվում տվյալ հարցի հանրային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցերը չպետք է ներկայացվեն աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրանց ներկայացման հետ կապված բացասական

հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրանց ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային
օգուտը:

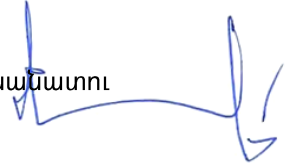
Անկախ աուդիտի առաջադրանքի պատասխանատուն հանդիսանում է Արմեն Հովհաննիսյանը:

Գագիկ Գյուլբուդադյան
Տնօրեն

Արմեն Հովհաննիսյան

Առաջադրանքի պատասխանատու

29 ապրիլի 2019թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2018	2017
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	7	41,563,495	35,262,768
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	7	(32,975,738)	(28,374,816)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		8,587,757	6,887,952
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	8	4,749,493	3,282,273
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	8	(1,361,796)	(883,875)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		3,387,697	2,398,398
Զուտ առևտրային եկամուտ	9	2,108,344	1,429,550
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ/(վնաս)		113,608	(4,755)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		-	16,987
Այլ եկամուտներ	10	3,321,707	2,525,494
Արժեզրկման ծախս	11	(7,453,083)	(3,105,599)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(3,950,625)	(3,626,877)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	20	(679,115)	(819,859)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	21	(372,258)	(161,098)
Այլ ծախսեր	13	(3,877,988)	(3,871,793)
Գործառնական շահույթ		1,186,044	1,668,400
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(333,524)	(388,206)
Տարվա շահույթ		852,520	1,280,194

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2018	2017
Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում			
Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)			
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում		225,428	-
Շահութահարկ		(45,087)	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով զուտ օգուտ		180,341	-
Իրական արժեքի պահուստի շարժ (վաճառքի համար մատչելի)			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ		-	562,783
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ գումար		-	69,375
Շահութահարկ		-	(126,432)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով զուտ օգուտ		-	505,726
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		1,032,861	1,785,920

17-ից 104 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	127,342,452	115,576,209
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	13,898,845	14,036,722
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18	435,625,901	382,547,013
Ներդրումային արժեթղթեր			
- Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19	-	1,649,612
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19	3,460,892	-
- Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	19	9,145,216	15,258,125
Հիմնական միջոցներ	20	12,316,130	9,138,396
Ոչ նյութական ակտիվներ	21	2,502,505	2,702,599
Հետաձգված հարկային ակտիվ	14	996,100	-
Բռնագանձված ակտիվներ	22	3,566,477	3,716,481
Այլ ակտիվներ	23	2,969,505	2,905,216
Ընդամենը՝ ակտիվներ		<u>611,824,023</u>	<u>547,530,373</u>

Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ

<i>Պարտավորություններ</i>			
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	8,940	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	24	64,996,179	76,004,421
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	25	23,230,915	24,556,156
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	26	637,591	692,952
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	473,205,797	398,967,148
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	28	11,462,171	8,967,294
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		419,282	296,211
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	-	7,716
Այլ պարտավորություններ	29	1,895,505	1,201,476
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		<u>575,856,380</u>	<u>510,693,374</u>

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	30	31,374,560	31,374,560
Գլխավոր պահուստ		755,177	691,167
Այլ պահուստներ		2,672,235	2,480,668
Չբաշխված շահույթ		1,165,671	2,290,604
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		35,967,643	36,836,999
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		611,824,023	547,530,373

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 9-ից 104 էջերում, հաստատվել են Բանկի խորհրդի կողմից 2019թ. ապրիլի 29-ին, և ստորագրվել են Բանկի վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

Արտավազդ Սարգսյան Նարինե Սարգսյան
Վարչության նախագահ Գլխավոր հաշվապահ

17-ից 104 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղադրիչ մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,374,560	691,167	2,009,246	471,422	2,290,604	36,836,999
ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցությունը (ծանոթ. 6)	-	-	11,226	-	(1,913,443)	(1,902,217)
Վերահաշվարկված հաշվեկշիռը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	31,374,560	691,167	2,020,472	471,422	377,161	34,934,782
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	852,520	852,520
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն (ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում զուտ փոփոխությունները)	-	-	225,428	-	-	225,428
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահույթահարկ	-	-	(45,087)	-	-	(45,087)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	180,341	-	852,520	1,032,861
Հատկացում պահուստին	-	64,010	-	-	(64,010)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	64,010	-	-	(64,010)	-
Հաշվեկշիռը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,374,560	755,177	2,200,813	471,422	1,165,671	35,967,643

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին ամփոփ հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	31,374,560	638,508	1,503,520	471,422	1,063,069	35,051,079
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,280,194	1,280,194
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	562,783	-	-	562,783
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցած զուտ գումար	-	-	69,375	-	-	69,375
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(126,432)	-	-	(126,432)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	505,726	-	1,280,194	1,785,920
Հատկացում պահուստին	-	52,659	-	-	(52,659)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	52,659	-	-	(52,659)	-
Հաշվեկշիռը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,374,560	691,167	2,009,246	471,422	2,290,604	36,836,999

17-ից 104 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2018	2017
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթ մինչև հարկումը	1,186,044	1,668,400
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	1,051,373	980,957
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	(37)	(13,129)
Արժեզրկման ծախս	7,453,083	3,105,599
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ (օգուտ)/վնաս	45,119	(19,880)
Ստացվելիք տոկոսներ	(11,557,887)	(5,078,406)
Վճարվելիք տոկոսներ	1,277,722	996,153
Արտարժույթի փոխարկումից (օգուտ)/վնաս	(113,608)	4,755
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները</i>	<u>(658,191)</u>	<u>1,644,449</u>
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	(45,119)	42,728
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(604,214)	(5,204,585)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(51,473,010)	(102,663,389)
Բռնագանձված ակտիվներ	150,004	805,866
Այլ ակտիվներ	(418,898)	(521,036)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	8,940	(42,456)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(6,423,565)	(18,023,948)
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	(1,325,241)	3,067,084
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	(53,920)	(467,713)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	76,269,316	135,379,207
Այլ պարտավորություններ	831,409	177,865
<i>Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից ստացված մինչև շահութահարկը</i>	<u>16,257,511</u>	<u>14,194,072</u>
Վճարված շահութահարկ	(783,800)	(114,014)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>15,473,711</u>	<u>14,080,058</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2018	2017
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	4,368,743	19,678,998
Հիմնական միջոցների առք	(4,758,756)	(925,867)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(172,164)	(440,770)
Հիմնական միջոցների վաճառք	901,944	237,737
Ներդրումային գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	339,767	18,550,098
<i>Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ֆինանսական կազմակերպ. վարկերի ստացում/(մարում)	(3,801,812)	9,770,445
Պարտքային արժեթղթերի թողարկում	2,457,166	8,912,120
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	(1,344,646)	18,682,565
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	14,468,832	51,312,721
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա սկզբի դրությամբ	115,576,209	63,215,155
Դրամական միջոցների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների ազդեցությունը	(6,085)	-
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(2,696,504)	1,048,333
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարվա վերջի դրությամբ (ծանոթ. 15)	127,342,452	115,576,209
Լրացուցիչ տեղեկատվություն՝		
Ստացված տոկոսներ	30,005,608	30,184,362
Վճարված տոկոսներ	(32,975,738)	(27,378,663)

17-ից 104 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՀԱՅԲԻՋՆԵՍԲԱՆԿ» Փակ բաժնետիրական ընկերությունը (նախկին «Հայինվեստբանկ ՓԲԸ») (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 1991թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1991 թվականի դեկտեմբերի 10-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N40 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության, ArCa, Master Card, Visa International քարտային վճարահաշվարկային համակարգերի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումն է և ավանդների ընդունումը, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 27 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 23 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում, և 7 մասնաճյուղերը՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Նալբանդյան 48:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական ու տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից, ինչպես նաև Եվրասիական Տնտեսական Միությունում զարգացումներից, որի հետ շարունակվում է ՀՀ տնտեսության ինտեգրումը:

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար (նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը՝ վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար)։ Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով։

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը։ Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը։ Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ։ ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ։

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2018թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար։ Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն։

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին 2018թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար։ Բանկը 2017թ.-ի համար չի վերաներկայացրել ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակում ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ համեմատական տեղեկատվությունը։ Հետևաբար, 2017թ. համեմատական տեղեկատվությունը ներկայացվում է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն և համադրելի չէ 2018թ. ներկայացված տեղեկատվության հետ։ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման հետևանքով առաջացած տարբերությունները ճանաչվել են անմիջապես չբաշխված շահույթում և բացահայտվել 6 ծանոթագրությունում։

Դասակարգման և չափման փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 9-ի պահանջով դասակարգման և չափման կատեգորիան որոշելու համար բոլոր ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ բաժնային գործիքների և ածանցյալների, պետք է գնահատվեն կազմակերպության ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելի և գործիքների պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի բնութագրերի համադրությամբ։

ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների (իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, վաճառքի համար մատչելի, մինչև մարման ժամկետը պահվող և ամորտիզացված արժեքով) չափման դասակարգումները փոխարինվել են հետևյալով՝

- պարտքային գործիքներ ամորտիզացված արժեքով,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ, որոնց ապաճանաչումից օգուտը կամ վնասը փոխանցվում է շահույթին կամ վնասին,

- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ, որոնց ապաճանաչումից օգուտը կամ վնասը չի փոխանցվում շահույթին կամ վնասին,
- իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ:

Ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառումը հիմնականում շարունակում է մնալ այնպիսին, ինչպիսին եղել է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն, բացառությամբ կազմակերպության իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտավորությունների գծով սեփական պարտքային ռիսկի մասով առաջացող օգուտի կամ վնասի հաշվառմանը: Այս փոփոխությունները արտացոլվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և հետագա ապադասակարգման դեպքում չեն տեղափոխվում շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգումը բացատրվում է 4.4.2 ծանոթագրությունում: 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման քանակական ազդեցությունը բացահայտվում է ծանոթագրություն 6-ում:

Արժեզրկման հաշվարկի փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 9-ի ներդրումը հիմնավոր կերպով փոխել է Բանկի՝ վարկերի գծով արժեզրկման հաշվառումը փոխարինելով ՀՀՄՍ 39-ի «կրած կորուստների» մոդելը՝ ապագայի վրա հիմնված «ակնկալվող պարտքային կորուստների» մոդելով: ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է Բանկից ճանաչել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չհաշվառվող բոլոր վարկերի և այլ պարտքային ֆինանսական ակտիվների, ինչպես նաև վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ բաժնային գործիքների համար արժեզրկումից կորուստ չի հաշվարկվում: Պահուստը որոշվում է ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա, որը կապված է հաջորդ 12 ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի զգալի աճ: Եթե ֆինանսական ակտիվը համապատասխանում է գնված կամ ստեղծված արժեզրկված ֆինանսական ակտիվի սահմանմանը, ապա պահուստը հաշվարկվում է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխության հիման վրա:

Բանկի արժեզրկման գնահատման մանրամասները բացահայտվում են 36.1.2 ծանոթագրությունում: 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման քանակական ազդեցությունը բացահայտվում է ծանոթագրության 6-ում:

ՖՀՄՍ 7

ՖՀՄՍ 9-ի և ՀՀՄՍ 39-ի միջև տարբերություններն արտացոլելու համար ՖՀՄՍ 7 *Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներն* արդիականացվել են, և Բանկն այն ընդունել է ՖՀՄՍ 9-ի հետ միասին՝ 2018թ. հունվարի 1-ից սկսվող տարվա համար: Փոփոխությունները ներառում են անցումային բացահայտումներ, ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 6-ում, ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների վերաբերյալ որակական և քանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիք են օգտագործված ենթադրություններն ու ելակետային տվյալները՝ նշված 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Ներքոհիշյալ այլ ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2018թ.-ին, որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» և «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ». պարզաբանումներ (ՖՀՄՍ 15 փոփոխություններ)

- «Բաժնետիրոջների վրա հիմնված վճարման» գործարքների դասակարգում և չափում (ՖՀՄՄ 2 փոփոխություններ)
- 2014-2017թթ. ՖՀՄՄ տարեկան բարեփոխումներ. ՖՀՄՄ 1 և ՀՀՄՄ 28 փոփոխություններ
- ՀՀՄՄ 40 (Փոփոխություններ) «Ներդրումային գույք»՝ Ներդրումային գույքի վերադասակարգումներ
- ՖՀՄՄԿ 22 «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ»:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՄ 16, «Վարձակալություն»

ՖՀՄՄ 16-ը կփոխարինի ՀՀՄՄ 17-ին՝ «Վարձակալություն» և նրա 3 մեկնաբանություններին: Այն ամբողջացնում է ՀՀՄՄԽ-ի՝ վարձակալության հաշվառման վերանայման երկարաժամկետ ծրագիրը: Վարձակալությունը կարտացոլվի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ճանաչելով օգտագործման իրավունքը որպես ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորությունը: ՖՀՄՄ 16-ը նախատեսում է 2 կարևոր պարզեցում ցածրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ՝ 12 ամիս կամ պակաս ժամկետով վարձակալությունների համար:

ՖՀՄՄ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառում, այնուամենայնիվ, Բանկը որոշել է այն վաղաժամ չկիրառել:

Ղեկավարությունը ներկայում գնահատում է ստանդարտի լիարժեք ազդեցությունը: Մինչ այժմ Բանկը՝

- որոշել է օգտվել գործնական նպատակահարմարությունից՝ չկատարելու առկա վարձակալությունների ամբողջական վերանայում և կիրառելու ՖՀՄՄ 16-ը միայն նոր կամ փոփոխված պայմանագրերի դեպքում: Քանի որ որոշ վարձակալություններ կփոխվեն կամ կնորացվեն 2019թ., Բանկը վերագնահատել է այդ վարձակալությունները և սահմանել, որ դրանք պետք է հաշվառվեն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ճանաչելով օգտագործման իրավունքը որպես ակտիվ,
- գնահատել է, որ ամենաէական ազդեցությունը կլինի Բանկի կողմից ակտիվի՝ որպես օգտագործման իրավունքի և գրասենյակային ու արտադրական շենքերի վարձակալության գծով պարտավորությունը ճանաչելու անհրաժեշտությունը, որոնք ներկայում հաշվարկվում են որպես գործառնական վարձակալություն: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ապագա վարձավճարների նվազագույն չափը կազմել է 44,715 հազար դրամ: Սա կնշանակի, որ վերը նշված արժեքի բնույթը գործառնական վարձակալության ծախսից կփոխվի մաշվածության և տոկոսային ծախսի:
- կանխորոշել է, որ ընթացիկ ֆինանսական վարձակալությունը էական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության վրա,

- ներդնում է նոր SS համակարգ, որը կօժանդակի վարձակալական պայմանագրերի գրանցմանը:

Բանկը նախատեսում է ներդնել ՖՀՄՍ 16-ը 2019թ. հունվարի 1-ից սկսած՝ կիրառելով ստանդարտի նորացված հետադարձ մոտեցումը: Ըստ այս մոտեցման՝ ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման համապարփակ ազդեցությունը ճանաչվում է որպես սեփական կապիտալի ճշգրտում սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ: Համեմատական տեղեկատվություն չի ներկայացվում:

Այս անցումային մոտեցման ընտրությունը հանգեցնում է քաղաքականության վերաբերյալ Բանկի կողմից հետագա որոշումների կայացմանը, քանզի կան մի քանի այլ անցումային մեղմացումներ, որոնք կարող են կիրառվել: Դրանք վերաբերում են այն վարձակալություններին, որոնք նախկինում գործել են և կարող են կիրառվել վարձակալություն առ վարձակալություն հիմքով: Բանկը ներկայում գնահատում է անցումային այս մյուս մեղմացումների կիրառման ազդեցությունը:

ՖՀՄՍ 16-ը էական փոփոխություններ չի կատարել վարձատուների հաշվառման գծով, և, հետևաբար, Բանկը չի ակնկալում որևէ փոփոխություն այն վարձակալությունների դեպքում, երբ ինքը հանդես է գալիս որպես վարձատու:

Այլ ստանդարտներ

Հետևյալ փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները զգալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՄԿ 23 «Անորոշություն շահութահարկի մոտեցումների շուրջ» (ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից),
- ՖՀՄՍ 9 (փոփոխություններ) «Ֆինանսական գործիքներ» - Կանխավճարների առանձնահատկությունները՝ բացասական փոխհատուցմամբ (ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից),
- ՀՀՄՍ 19 (փոփոխություններ) «Աշխատակիցների հատուցումներ - Պլանի փոփոխություն, կրճատում կամ մարում (ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից)
- 2015-2017թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ (ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից):

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ, և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Ե՛վ ՖՀՄՍ 9-ի, և՛ ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն՝ տոկոսային եկամուտը հաշվառվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ամորտիզացված արժեքով չափվող բոլոր ֆինանսական գործիքների, իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ

Ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ինչպես նաև ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն՝ մինչև մարման ժամկետը պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի դասակարկվող տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների տոկոսային եկամուտը նույնպես հաշվառվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշտությամբ զեղչում է գնահատված ապագա դրամական մուտքերը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամկետի կամ անհրաժեշտության դեպքում՝ ավելի կարճ ժամանակահատվածի ընթացքում, մինչև ֆինանսական ակտիվի զուտ հաշվեկշռային արժեք:

Արդյունավետ տոկոսադրույքը (և, հետևաբար, ակտիվի ամորտիզացված արժեքը) հաշվարկվում է՝ հաշվի առնելով ձեռքբերման ցանկացած զեղչ կամ հավելավճար, գանձումներ և ծախսեր, որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասն են: Բանկը ճանաչում է տոկոսային եկամուտը՝ կիրառելով հատույցադրույքը, որը ներկայացնում է վարկի ակնկալվող գործողության ժամկետի նկատմամբ կայուն հատույցադրույքի լավագույն գնահատումը: Այսպիսով, այն ճանաչում է տարբեր փուլերում գանձվող պոտենցիալ տարբեր տոկոսադրույքների ազդեցությունը և գործիքի կյանքի ընթացքում այլ ազդեցությունները (ներառյալ կանխավճարները, տուգանքները և գանձումները):

Եթե ֆինանսական ակտիվի գծով դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ակնկալիքները վերանայվում են պարտքային ռիսկից չբխող պատճառներով, ապա հաշվեկշռում ճշգրտումը հաշվառվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի դրական կամ բացասական ճշգրտում տոկոսային եկամտի ավելացմամբ կամ նվազմամբ: Ճշգրտումը հետագայում ամորտիզացվում է տոկոսային և նմանատիպ եկամտի միջոցով շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տես 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող (մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը՝ որպես վաճառքի համար մատչելի)) իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով (կիրառելի են 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հաշվետվությունների համար): Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը (մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը՝ որպես վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքներ), որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2018թ. դեկտեմբերի 31	2017թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.75	484.10
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	553.65	580.10

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի չափման ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխատվությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են դրանց ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ՝ 2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող քաղաքականություն

Սկզբնական ճանաչման դեպքում ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին,

որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը,
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» կազմված է փողի ժամանակային արժեքի և պարտքային ռիսկի փոխհատուցումից, այլ ռիսկերի և ֆինանսական ակտիվի պահպանման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցումից (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկ և վարչական ծախսեր), ինչպես նաև շահույթի մարժայից: Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման առանձնահատկությունները,

- վաղաժամկետ մարման և երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի պահանջի իրավունքի ակտիվների պայմանավորվածություններ) և
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են դրամի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական ակտիվներ՝ մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը գործող քաղաքականություն

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական ակտիվները հետևյալ դասերից մեկում.

- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող,
- վաճառքի համար մատչելի և
- իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և այս դասի շրջանակում՝ որպես
 - առևտրային նպատակներով պահվող կամ
 - նախորոշված որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա տարածվող հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված փոխհատուցման գումարի տարբերությունը (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված ցանկացած կուտակված օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

2018 թվականի հունվարի 1-ից իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային բաժնային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակային օգուտ/վնաս չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում այդ արժեթղթերի ապաճանաչման դեպքում: Մասնակցություն

ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում, որն առաջանում է կամ պահպանվում է Բանկի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա՛մ բոլոր, կա՛մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կա՛մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի՝ որպես փոխառության տրամադրման և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան պասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են առոչինչ: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տես 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով:

2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող քաղաքականություն

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տես 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը գործող քաղաքականություն

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվել են փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով և ակտիվը չի ապահովում ապահովագրվել, ապա ակտիվի արժեզրկումը չափվում է՝ օգտագործելով մինչև փոփոխությունը կիրառվող տոկոսադրույքը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապահովում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմաններով հիմնավորված նոր ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն զտման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող քաղաքականություն

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- վարկերի տրամադրման պարտավորվածություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ դեֆոլտի ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

Բանկը համարում է, որ պարտքային արժեթղթերը ունեն ցածր պարտքային ռիսկ այն դեպքում, երբ վեջինիս պարտքային ռիսկի վարկանիշը համապատասխանում է համընդհանուր ընդունված «ներդրումային» վարկանիշի սահմանմանը:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք պայմանավորված են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում տեղի ունեցող դեֆոլտ առաջացնող իրադարձություններով:

Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում դեֆոլտի բոլոր հնարավոր դեպքերի հետևանքով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1՝ երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2՝ երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3՝ արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված խումբ՝ ձեռքբերված կամ ստեղծման պահին արժեզրկված ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները դեֆոլտի հավանականության, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի, դեֆոլտի ժամանակ վնասի գեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Դեֆոլտի հավանականություն (PD): Այն տվյալ ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականության գնահատումն է: Դեֆոլտ կարող է տեղի ունենալ գնահատված

Ժամանակաշրջանի միայն որոշակի ժամանակահատվածում, եթե պարտականությունը նախկինում չի ապաճանաչվել և շարունակում է մնալ պորտֆելում:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Այն ներկայացնում է դեֆոլտի ապագա ամսաթվի դրությամբ ռիսկի ենթարկված գումարի չափի գնահատումը՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ռիսկի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսագումարների մարումը՝ անկախ նրանից պայմանագրով նախատեսված է, թե ոչ, պարտավորության սպասվող օգտագոծումը և չկատարված վճարումների հաշվեգրված տոկոսները:

Վնասը դիֆոլտի ժամանակ (LGD): Այն արտահայտում է վնասի չափը, որը առաջանում է տվյալ ժամանակահատվածում վարկի դիֆոլտային կարգավիճակում: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Որպես կանոն, այն արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի (EAD) նկատմամբ տոկոսով:

Դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը և դեֆոլտի ժամանակ վնասը ավելի մանրամասն բացահայտվում են 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տես՝ ծանոթ. 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Արժեգրված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները արժեգրված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեգրված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի արժեգրվման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- էմիտենտի կամ փոխառուի էական ֆինանսական դժվարություններ,
- պայմանագրային պայմանների խախտում, օրինակ՝ դեֆոլտ կամ վճարման ուշացում,
- վարկերի կամ փոխառվածությունների պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Բանկն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,

- փոխառուի հավանական սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորման հավանականություն,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով վերանայված վարկը սովորաբար դիտարկվում է որպես արժեզրկված, միայն եթե առկա չէ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր չստանալու ռիսկը էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- երկրի կարողությունը մուտք գործել կապիտալ շուկաներ նոր պարտքի թողարկման համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների (FVOCI) արժեզրկումից կորուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այդ ակտիվների հաարժեքը հավասար է իրենց իրական արժեքին: Այնուամենայնիվ, արժեզրկումից կորուստները բացահայտվում և ճանաչվում են իրական արժեքի ճշգրտման պահուստում,
- վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
 - Վարկային պարտավորվածության չօգտագործված մասի գծով գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է վարկային պարտավորվածությունների ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները զեղչվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - եթե ֆինանսական գործիքը ունի ինչպես օգտագործված, այնպես էլ չօգտագործված բաղադրիչ և Բանկը հնարավորություն չունի վարկերի տրամադրման պարտավորվածության ակնկալվող պարտքային կորուստները առանձնացնել օգտագործված բաղադրիչի ակնկալվող պարտքային կորուստներից, ապա Բանկը ներկայացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների համախմբված պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Համախմբված գումարը ներկայացվում է որպես օգտագործված բաղադրիչի ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում: Օգտագործված բաղադրիչի համախառն գումարի նկատմամբ արժեզրկումից կորուստների ցանկացած գերազանցում ներկայացվում է պահուստի տեսքով:

- Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստների շրջանակում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը գործող քաղաքականություն

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություններ») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են պարտքային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի

(բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար գեղջման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում պարտքային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական միջոցների հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Բանկը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են

և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, սեփական կապիտալից վերաձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի մասին մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում զուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր

Վարկերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերը հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող քաղաքականություն

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով. դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ

վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում.

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթուղթը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը գործող քաղաքականություն

Ներդրումային արժեթղթերը սկզբնապես չափվել են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով ուղղակի ծախսերը և հետագայում հաշվարկվել են որպես վաճառքի համար մատչելի:

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքների, փոխարժեքների կամ բաժնետոմսերի գների փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով, ընդ որում օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռքբերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Կարգավորվող ֆինանսական շուկաներում ակտիվորեն վաճառվող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը որոշվում է հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գների միջոցով: Ակտիվ շուկա չունեցող գործիքների իրական արժեքը որոշվում է գնահատման մոդելների միջոցով: Նման մոդելները ներառում են վերջին շուկայական անկախ գործառնությունները, էականորեն չտարբերվող ակտիվների շուկայական գներին հղում կատարելը, զեղչված դրամական հոսքերի վերլուծությունը: Հակառակ դեպքում՝ ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Ձուտ առևտրային եկամուտե հոդվածում»:

4.12 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.14 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հոդը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը.

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3	33.3
Բանկումատներ	10	10
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Սարքավորումներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Շենքերը վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների

միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերազնահատում: Վերազնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերազնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերազնահատումից վնասը. այս դեպքում վերազնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերազնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերազնահատումից աճը:

Վերազնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերազնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.15 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.16 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.17 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.18 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի, այլ միջազգային և ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Երբ Բանկը գնում է իրեն պատկանող արժեթղթերը, դրանք դուրս են գրվում հաշվեկշռից, և հաշվեկշռային արժեքի ու վճարված գումարի տարբերությունն արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.19 Ֆինանսական երաշխիքներ և վարկային պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Վարկային պարտավորվածությունները նախապես որոշված պայմաններով և ժամկետներով վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններն են:

Ֆինանսական երաշխիքները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկեր տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, իսկ սկզբնական իրական արժեքը ամորտիզացվում է երաշխիքի կամ պարտավորվածության գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Հետագայում նրանք չափվում են հետևյալ կերպ.

- 2018թ. հունվարի 1-ից՝ ամորտիզացված գումարից և կորուստների գծով պահուստների գումարից առավելագույնով,
- մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը՝ ամորտիզացված գումարի և պայմանագրերից բխող հնարավոր վճարների ներկա արժեքի առավելագույնով:

Ֆինանսական երաշխիքների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում՝ «Այլ պարտավորություններում»: Վարկային պարտավորությունների գծով ակնկալվող կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի գծով ձևավորված պահուստներում (տես ծանոթագրություն 18):

4.20 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխիքների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.19 ծանոթագրությունում:

4.21 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման

դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Բիզնես մոդել և մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տրոհսագումարների վճարումներ

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես

մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տես 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 33):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես 32 ծանոթագրություն):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում կանխատեսվող տեղեկատվության ներառումը (տես 36.1.2 ծանոթագրություն), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տես 4.4.6 ծանոթագրություն):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների (տես՝ 31 ծանոթագրությունը):

6 Անցման բացահայտում

Ստորև նկարագրվում է ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության և չբաշխված շահույթի վրա՝ ներառյալ ՀՀՄՍ 39-ի կրած պարտքային կորուստների հաշվարկների՝ ՖՀՄՍ 9-ի ակնկալվող պարտքային կորուստներով փոխարինման ազդեցությունը:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացվում են Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն չափման դասերը և ՖՀՄՍ 9-ի ներքո նոր չափման դասերը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

	Սկզբնական դասակարգում ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն	Նոր դասակարգում ՖՀՄ 9-ի համաձայն	Սկզբնական հաշվեկշռային արժեք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն	Նոր հաշվեկշռային արժեք ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեք	115,576,209	115,566,795
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեք	14,036,722	13,957,218
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեք	382,547,013	381,309,320
Ներդրումային արժեթղթեր՝ պարտքային	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող	16,883,709	16,883,709
Ներդրումային արժեթղթեր՝ բաժնային	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող	24,028	24,028
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեք	1,031,725	941,971
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ			<u>530,099,406</u>	<u>528,683,041</u>

Հազար ՀՀ դրամ

	Սկզբնական դասակարգում ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն	Նոր դասակարգում ՖՀՄ 9-ի համաձայն	Սկզբնական հաշվեկշռային արժեք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն	Նոր հաշվեկշռային արժեք ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	Ամորտիզացված արժեք	Ամորտիզացված արժեք	76,004,421	76,004,421
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող	Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող	24,556,156	24,556,156
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	Ամորտիզացված արժեք	Ամորտիզացված արժեք	692,952	692,952
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Ամորտիզացված արժեք	Ամորտիզացված արժեք	398,967,148	398,967,148
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ամորտիզացված արժեք	Ամորտիզացված արժեք	8,967,294	8,967,294
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	Ամորտիզացված արժեք	Ամորտիզացված արժեք	740,658	740,658
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ			509,928,629	509,928,629

ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքների համադրումը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հաշվարկված մնացորդների միջև ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	Հաշվեկշռային արժեք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում (ակնկալվող պարտքային կորուստներ)	Հաշվեկշռային արժեք ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
<i>Ամորտիզացված արժեք</i>				
<i>Դրանմական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Տարեսկզբի մնացորդ	115,576,209			
Վերաչափում		-	(9,414)	
Տարեվերջի մնացորդ				115,566,795
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Տարեսկզբի մնացորդ	14,036,722			
Վերաչափում		-	(79,504)	
Տարեվերջի մնացորդ				13,957,218
<i>Վարկեր և փոխարկություններ հաճախորդներին</i>				
Տարեսկզբի մնացորդ	382,547,013			
Վերաչափում		-	(1,237,693)	
Տարեվերջի մնացորդ				381,309,320

Հազար ՀՀ դրամ

	Հաշվեկշռային արժեք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում (ակնկալվող պարտքային կորուստներ)	Հաշվեկշռային արժեք ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Տարեսկզբի մնացորդ	1,031,725			
Վերաչափում		-	(89,754)	
Տարեվերջի մնացորդ				941,971
Ընդամենը ամորտիզացված արժեք	513,191,669	-	(1,416,365)	511,775,304
<i>Վաճառքի համար մատչելի</i>				
<i>Ներդրումային արժեթղթեր</i>				
Տարեսկզբի մնացորդ	16,907,737			
Վերադասակարգում իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափող բաժնային գործիքներ		(24,028)	-	
Վերադասակարգում իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափող պարտքային գործիքներ		(16,883,709)	-	
Տարեվերջի մնացորդ				-
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափող պարտքային գործիքներ</i>				
Տարեսկզբի մնացորդ	-			
Վերադասակարգում վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերից		16,883,709	-	
Տարեվերջի մնացորդ				16,883,709
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափող բաժնային գործիքներ</i>				
<i>Ներդրումային արժեթղթեր</i>				
Տարեսկզբի մնացորդ	-			
Վերադասակարգում վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերից		24,028	-	
Տարեվերջի մնացորդ				24,028
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափող ֆինանսական ակտիվներ	-	16,907,737	-	16,907,737

Հազար ՀՀ դրամ

	Հաշվեկշռային արժեք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում (ակնկալվող պարտքային կորուստներ)	Հաշվեկշռային արժեք ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
<i>Ամորտիզացված արժեք</i>				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	76,004,421	-	-	76,004,421
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	692,952	-	-	692,952
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	398,967,148	-	-	398,967,148
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	8,967,294	-	-	8,967,294
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	740,658	-	-	740,658
Ընդամենը ամորտիզացված արժեք	485,372,473	-	-	485,372,473
<i>Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափող ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	24,556,156	-	-	24,556,156
Ընդամենը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափող ֆինանսական պարտավորություններ	24,556,156	-	-	24,556,156

ՖՀՄՍ 9-ի անցման ազդեցությունը պահուստների և չբաշխված շահույթի վրա ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

Պահուստներ և
չբաշխված շահույթ

Իրական արժեքի պահուստ

Տարեվերջի մնացորդ ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն (2017թ. դեկտեմբերի 31) 2,009,246

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների
միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով
ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչում ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն 11,226

Տարեկազմի մնացորդ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն (2018թ. հունվարի 1) 2,020,472

Չբաշխված շահույթ

Տարեվերջի մնացորդ ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն (2017թ. դեկտեմբերի 31) 2,290,604

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչում՝
(2,388,999)
ներառյալ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական
արդյունքի միջոցով չափվողները (տես՝ ստորև)

Հետաձգված հարկ 475,556

Տարեկազմի մնացորդ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն (2018թ. հունվարի 1) 377,161

Ընդամենը սեփական կապիտալի փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9-ի
ներդրման հետևանքով (1,902,217)

Հետևյալ աղյուսակը համադրում է.

- ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից վերջնական պահուստը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ,
- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ակնկալվող պարտքային կորուստների սկզբնական պահուստը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն վարկերի գծով կորուստների պահուստ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Վերաչափում	ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ակնկալվող պարտքային կորուստներ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
<i>Արժեզրկումից պահուստ</i>			
ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն վարկեր և դեբիտորական պարտքեր/ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվներ	(10,029,568)	(1,416,365)	(11,445,933)
ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն վաճառքի համար մատչելի ներդրումային պարտքային արժեթղթեր/ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվներ	-	(11,226)	(11,226)
	(10,029,568)	(1,427,591)	(11,457,159)
Ֆինանսական երաշխիքներ	-	(961,408)	(961,408)
	-	(961,408)	(961,408)
Ընդամենը արժեզրկումից պահուստ	(10,029,568)	(2,388,999)	(12,418,567)

7 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
Վարկեր հաճախորդներին	37,998,732	31,533,456
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (2017թ.՝ վաճառքի համար մատչելի)	1,376,707	1,666,094
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	735,382	576,362
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	1,452,674	1,445,773
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	-	40,219
Այլ տոկոսային եկամուտներ	-	864
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	41,563,495	35,262,768

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,435,186	4,534,419
Ռեպո գործառնություններ	1,045,022	173,078
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	17,502	32,602
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26,617,926	23,537,124
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	860,102	97,593
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	32,975,738	28,374,816

8 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
Դրամարկղային գործառնություններ	996,392	295,641
Կոմունալ վճարումների ընդունում	20,747	28,975
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	1,487,794	904,142
Վարկերի սպասարկում	790,553	901,042
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,073,462	867,359
Երաշխիքներ	356,346	268,675
Արժեթղթերով գործառնություններ	20,670	16,439
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	3,529	-
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4,749,493	3,282,273
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	316,851	282,840
Դրամարկղային գործառնություններ	156,122	3,284
Վճարային քարտերով գործառնություններ	825,747	565,024
Արժեթղթերով գործառնություններ	-	7,981
Ակրեդիտիվով գործառնություններ	34,807	18,260
Այլ ծախսեր	28,269	6,486
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	1,361,796	883,875

9 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
Արտարժույթային գործարքներից զուտ եկամուտ	2,050,726	1,450,704
Արտարժույթային սվոպից զուտ եկամուտ/(վնաս)	57,618	(21,154)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	2,108,344	1,429,550

10 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2018	2017
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	2,744,679	2,171,120
Ապահովագրության գծով փոխհատուցում	-	50
Շնորհներից եկամուտ	1,709	82
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	37	13,129
Բռնագանձված գույքի վաճառքից եկամուտ	74,863	14,762
Հաշիվների փակումից եկամուտ	8,610	7,618
Տեղեկանքների տրամադրումից եկամուտ	8,467	8,115
Վարկային և երաշխիքային հայտերի ընդունումից եկամուտ	14,405	34,145
Դրամային փոխանցումներից եկամուտ	85,226	68,992
Ինտերնետ բանկային ծառայություններից եկամուտ	160,611	78,782
Ավտոմեքենաների տեխզնման կտրոնների տրամադրումից	51,544	50,154
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտ	30,946	35,989
Այլ եկամուտ	140,610	42,556
Ընդամենը այլ եկամուտներ	3,321,707	2,525,494

11 Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում չարժեզրկված ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում արժեզրկված ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը 2018թ.	Ընդամենը 2017թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	(3,329)	-	-	(3,329)	-
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	(21,226)	-	-	(21,226)	-
Վարկեր հաճախորդներին	18	215,353	232,840	7,234,624	7,682,817	3,105,599
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	19	(9)	-	-	(9)	-
Այլ ակտիվներ	23	(97,749)	-	-	(97,749)	-
Ֆինանսական երաշխիքներ և վարկային պարտավորվածություններ	31	(107,421)	-	-	(107,421)	-
Ընդամենը պարտքային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)		(14,381)	232,840	7,234,624	7,453,083	3,105,599

12 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
Աշխատավարձ և այլ փոխհատուցումներ աշխատակիցներին	3,949,275	3,619,093
Այլ ծախսեր	1,350	7,784
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	3,950,625	3,626,877

13 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	17,390	111,355
Վարձակալության գծով ծախսեր	271,711	184,310
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	369,929	310,128
Գովազդի ծախսեր	248,580	198,421
Ապահովագրության գծով ծախսեր	33,693	65,336
Ներկայացուցչական ծախսեր	52,578	46,760
Պլաստիկ քարտերի ձեռք բերման և թողարկման ծախսեր	58,703	51,045
Իրավաբանական ծառայությունների ստացման ծախսեր	30,292	-
Ինկասացիոն ծախսեր	70,591	63,615
Ադմինիստրատիվ ծախսեր	697,300	456,506
Բռնագանձված ակտիվների վաճառքից վնաս	28,941	197,685
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	360,691	383,108
Համակարգչային ծրագրերի օգտագործման և սպասարկման ծախսեր	192,889	171,640
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	114,723	110,025
Անվտանգության գծով ծախսեր	196,288	179,943
Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի գծով ծախսեր	748,918	997,683
Գրասենյակային ծախսեր	93,739	91,996
Գործուղման ծախսեր	161,246	130,185
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	44,999	70,098
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարին վճարներ	57,534	40,441
Վճարված տուգանքներ	13,116	677
Այլ ծախսեր	14,137	10,836
Ընդամենը այլ ծախսեր	3,877,988	3,871,793

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ

	2018	2017
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	906,871	573,866
Հետաձգված հարկ	(573,347)	(185,660)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	333,524	388,206

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2017թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը:

Հազար ՀՀ դրամ

	2018	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2017	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	1,186,044		1,668,400	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	237,209	20	333,680	20
Չհարկվող եկամուտներ	(94,921)	(8)	(5,737)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	210,133	18	90,303	5
Արտարժույթի (դրական)/ բացասական փոխարժեքային տարբերություն	(12,867)	(1)	(7,091)	-
Հարկվող եկամուտներ	68,376	6	(2,427)	-
Հարկվող ծախսեր	-	-	(5,164)	-
Հաշմանդամներին վճարումներից առաջացած նվազեցումներ	(74,406)	(6)	(15,358)	(1)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	333,524	29	388,206	24

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2017			Այլ	31 դեկտեմբերի 2018		
	Զուտ մնացորդ	ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցությունը	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	1,883	(666)	-	1,217	1,217	-
Պահանջների ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	15,901	(4,245)	-	11,656	11,656	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	650,199	247,539	875,748	-	1,773,486	1,773,486	-
Ներդրումներ արժեթղթերում	(502,313)	-	-	(45,087)	(547,400)	-	(547,400)
Հիմնական միջոցներ	(200,726)	-	(87,327)	-	(288,053)	-	(288,053)
Այլ ակտիվներ	(25,354)	17,951	(11,786)	-	(19,189)	-	(19,189)
Այլ պարտավորություններ	70,478	192,282	(198,377)	-	64,383	64,383	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(7,716)	475,556	573,347	(45,087)	996,100	1,850,742	(854,642)

Հազար ՀՀ դրամ

	2016		Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2017
	2016	Հախույթում կամ վնասում ճանաչված		
Այլ պարտավորություններ	79,697	(9,219)	-	70,478
Հաճախորդներին տրված վարկեր	431,214	218,985	-	650,199
Համախառն հետաձգված հարկային ակտիվ	510,911	209,766	-	720,677
Այլ ակտիվներ	(19,267)	(6,087)	-	(25,354)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(375,881)	-	(126,432)	(502,313)
Հիմնական միջոցների ամորտիզացիա	(82,530)	(340)	-	(82,870)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(100,177)	(17,679)	-	(117,856)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(577,855)	(24,106)	(126,432)	(728,393)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(66,944)	185,660	(126,432)	(7,716)

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	7,076,916	7,036,940
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	109,194,765	54,978,114
Թղթակցային հաշիվներ այլ բանկերում	11,076,856	3,544,517
Մինչև 90 օր տևողությամբ ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	50,016,638
	127,348,537	115,576,209
Արժեզրկումից պահուստներ	(6,085)	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	127,342,452	115,576,209

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվարկվել են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի (2017թ.՝ 4%) և արտարժույթով որոշ միջոցների 18%-ի չափով ամբողջությամբ ՀՀ դրամով: Այդ միջոցները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 57,405,804 հազար դրամ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 12% 49,315,192 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 8,380,723 հազար դրամ գումարով (76%) թղթակցային հաշիվները կենտրոնացված են երկու բանկերում, ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում (2017թ.՝ 3,048,341 հազար դրամ (86%)):

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ		
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	9,414	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(3,329)	-
Մնացորդը տարվա վերջի դրությամբ	6,085	-

2018թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների բռնագանձման միջոցով 651,231 հազար դրամ գումարով (2017թ.՝ 730,475 հազար դրամ):

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Արժույթի և տոկոսադրույքի սվոպերը դրամական միջոցների մեկը մյուսով փոխարինման ապահովումներ են: Սվոպերը հանգեցնում են արտարժույթների տնտեսական փոխանակման: Բանկի պարտքային ռիսկը ներկայացնում է սվոպային պայմանագրերի փոխարինման պոտենցիալ ծախս, այն դեպքում, եթե պայմանագրային կողմերը չմարեն իրենց պարտավորությունները:

Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպաստավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորու- թյունների իրական արժեք
Արտարժույթով պայմանագրեր			
Արտաժութային սվոփ պայմանագրեր	1,660,950	-	8,940
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	1,660,950	-	8,940

17 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի
2018թ.

31 դեկտեմբերի
2017թ.

Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	210,000	120,000
Ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	10,388,946	6,357,818
Հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրեր	910,329	4,124,618
Դեպոնացված միջոցներ ոչ ռեզիդենտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	1,892,712	2,356,848
Այլ հաշիվներ	555,136	1,077,438
	13,957,123	14,036,722
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	(58,278)	-
Ընդամենը պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,898,845	14,036,722

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

Վարկերը ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր» հոդվածում ներառված հաշիվները կենտրոնացված են մեկ ֆինանսական կազմակերպությունում և կազմում են 5,635,924 հազար դրամ (54%) (2017թ.՝ 3,670,154 հազար դրամ (58%))՝ կենտրոնացված երկու ֆինանսական կազմակերպությունում):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Դեպոնացված միջոցներ ոչ ռեզիդենտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններ» հոդվածում ներառված գումարներն իրենցից ներկայացնում են Բանկի գործառնությունների համար տեղաբաշխված երաշխիքային միջոցներ և ներառում են Մաստեր Բարդ վճարային համակարգին անդամակցության համար ստեղծված միջոց 317,093 հազար դրամ գումարով (2017թ.՝ 387,066 հազար դրամ), ինչպես նաև Visa վճարային համակարգին անդամակցության համար ստեղծված միջոց 226,235 հազար դրամ գումարով (2017թ.՝ 218,140 հազար դրամ) և ստացված երաշխիքի դիմաց ստեղծված գումար 1,271,794 հազար դրամ (2017թ.՝ 1,669,330 հազար դրամ):

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	79,504	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(21,226)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	58,278	-

18 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.			31 դեկտեմբերի 2017թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր						
Հիփոթեքային վարկեր	11,768,956	(369,872)	11,399,084	12,823,767	(208,379)	12,615,388
Սպառողական վարկեր	58,741,737	(4,936,274)	53,805,463	48,252,183	(3,489,053)	44,763,130
Առևտրային վարկեր						
Հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր	22,646,535	(49,988)	22,596,547	20,847,485	-	20,847,485
Արդյունաբերություն	53,554,417	(2,847,470)	50,706,947	36,553,879	(365,539)	36,188,340
Շինարարություն	46,958,509	(1,382,548)	45,575,961	47,574,623	(1,971,627)	45,602,996
Առևտուր	118,802,871	(4,551,308)	114,251,563	107,048,226	(2,447,372)	104,600,854
Այլ	140,844,232	(3,553,896)	137,290,336	119,476,418	(1,547,598)	117,928,820
Ընդամենը	453,317,257	(17,691,356)	435,625,901	392,576,581	(10,029,568)	382,547,013

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը, այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 3,566,477 հազար դրամ (2017թ.՝ 3,716,481 հազար դրամ) (տես՝ ծանոթագրություն 22): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 12.04% (2017թ.՝ 12.74%) և ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով վարկերի համար՝ 10.41% (2017թ.՝ 7.25%):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 148,789,266 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 33%-ը) ընդհանուր գումարով՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2017թ.՝ 61,617,444 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 16%-ը): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 2,858,161 հազար դրամ (2017թ.՝ 1,717,236 հազար դրամ):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

2018

	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,293,321	423,277	1,316,656	3,033,254
Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝				
- փոխանցում 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	15,691	(15,691)	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	(8,505)	23,815	(15,310)	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	(45,506)	(146,527)	192,033	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	194,328	264,134	2,674,625	3,133,087
Վերականգնում	-	-	878,619	878,619
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(1,738,814)	(1,738,814)
Մնացորդ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,449,329	549,008	3,307,809	5,306,146

	12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,096,902	731,345	4,405,760	8,234,007
Տարեսկզբի մնացորդում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների փոփոխություններ՝				
- փոխանցում 12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ	20,012	(20,012)	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	(976)	976	-	-
- փոխանցում ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ականավոր պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	(8,161)	(9,327)	17,488	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	21,025	(31,294)	4,559,999	4,549,730
Վերականգնում	-	-	101,711	101,711
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(500,238)	(500,238)
Մնացորդ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,128,802	671,688	8,584,720	12,385,210

Վարկային պորտֆելի ականավոր պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել պորտֆելի համախառն չափի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն վարկերի արժեզրկումից կորուստների գծով պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

	2017		
Հազար ՀՀ դրամ	Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր	Առևտրային վարկեր	Ընդամենը
2017թ. հունվարի 1 դրությամբ	1,293,063	6,234,766	7,527,829
Տարվա ծախս	1,132,795	1,972,804	3,105,599
Վերականգնում	153,775	1,076,607	1,230,382
Դուրսգրում	(132,261)	(1,701,981)	(1,834,242)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,447,372	7,582,196	10,029,568
Անհատական արժեզրկում	216,655	147,787	364,442
Խմբային արժեզրկում	2,230,717	7,434,409	9,665,126
	2,447,372	7,582,196	10,029,568
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	342,745	216,655	559,400

Ինչպես նշված է 33 ծանոթագրությունում, 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 35 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկեր պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 36 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 32 ծանոթագրությունում:

19 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (պարտքային գործիքներ)	3,411,231	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (բաժնային գործիքներ)	49,661	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	-	1,649,612
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (2017թ.՝ վաճառքի համար մատչելի)	3,460,892	1,649,612

Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող (2017թ.՝ վաճառքի համար մատչելի) պարտքային գործիքներ	9,145,216	15,258,125
--	-----------	------------

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ինչպես նաև հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,226	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(9)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,217	-

Վերոնշյալ կորուստների գծով պահուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանզի իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող (2017թ.՝ վաճառքի համար մատչելի) և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքների հաշվեկշռային արժեքը հենց իրենց իրական արժեքն է:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն (2017թ.՝ վաճառքի համար մատչելի) ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.		31 դեկտեմբերի 2017թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	8.25-16.90	2019-2032	-	-
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	-	-	7.5-10.59	2018-2022

20 Հիմնական միջոցներ

	Հոդ և շենքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգչային Այլ հիմնական տեխնիկա	Վարձակալ. հիմնական միջ. գծով կապ.ներդ. Ընդամենը		
<i>Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք</i>							
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,357,430	570,005	231,570	3,482,535	1,264,857	204,175	14,110,572
Ավելացում	31,783	42,783	73,398	361,485	319,557	96,861	925,867
Օտարում	(221,941)	(130)	(87,949)	-	(632)	-	(310,652)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,167,272	612,658	217,019	3,844,020	1,583,782	301,036	14,725,787
Ավելացում	4,100,700	29,984	73,791	299,172	224,202	30,907	4,758,756
Օտարում	(859,078)	(11,483)	(47,224)	(118,922)	(36,509)	-	(1,073,216)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,408,894	631,159	243,586	4,024,270	1,771,475	331,943	18,411,327
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>							
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	872,427	472,148	186,344	2,417,005	876,590	29,062	4,853,576
Տարվա ծախս	301,400	30,751	22,608	322,137	136,185	6,778	819,859
Օտարում	(3,402)	(111)	(82,531)	-	-	-	(86,044)
Ճշգրտում	-	-	-	422	(422)	-	-
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,170,425	502,788	126,421	2,739,564	1,012,353	35,840	5,587,391
Տարվա ծախս	313,681	24,405	20,909	238,775	71,816	9,529	679,115
Օտարում	-	(11,039)	(23,792)	(103,240)	(33,238)	-	(171,309)
Վերադասակարգում	-	-	-	309	(309)	-	-
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,484,106	516,154	123,538	2,875,408	1,050,622	45,369	6,095,197
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,996,847	109,870	90,598	1,104,456	571,429	265,196	9,138,396
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,924,788	115,005	120,048	1,148,862	720,853	286,574	12,316,130

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի սեփականությունը հանդիսացող շենքերի վերագնահատումը կատարվել է 31 դեկտեմբերի 2013թ. դրությամբ անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատման աճ 589,278 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով Բանկի սեփականությունը հանդիսացող շենքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Հիմնական միջոցների իրական արժեքի հիերարխիայի համար տես ծանոթագրություն 33.3-ը:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց իրական արժեքից:

Եթե վերագնահատված շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքները կունենան հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Սկզբնական արժեք	7,194,583	7,194,583
Կուտակված մաշվածություն	(1,357,501)	(1,081,817)
Հաշվեկշռային արժեք	5,837,082	6,112,766

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 246,362 հազար դրամ (2017թ.՝ 128,232 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 742,996 հազար դրամ (2017թ.՝ 751,911 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2018թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցների ձեռք բերման գծով (2017թ.՝ 2,600,583 հազար դրամ Բանկի նոր գլխամասային շենքի գնման գծով):

21 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Արտոնագրեր	Համակարգ- չային ծրագրեր	Կապիտալ ներդրումներ	Այլ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,338,577	264,024	4,847	135,806	2,743,254
Ավելացում	435,770	5,000	-	-	440,770
Օտարում	(4,174)	-	-	-	(4,174)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,770,173	269,024	4,847	135,806	3,179,850
Ավելացում	172,164	-	-	-	172,164
Օտարում	(95,444)	-	-	-	(95,444)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,846,893	269,024	4,847	135,806	3,256,570
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>					
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	288,898	27,935	-	3,494	320,327
Մասհանումներ	141,565	13,897	-	5,636	161,098
Օտարում	(4,174)	-	-	-	(4,174)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	426,289	41,832	-	9,130	477,251
Մասհանումներ	298,492	57,189	-	16,577	372,258
Օտարում	(95,444)	-	-	-	(95,444)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	629,337	99,021	-	25,707	754,065
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,343,884	227,192	4,847	126,676	2,702,599
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,217,556	170,003	4,847	110,099	2,502,505

Պայմանագրային պարտավորություններ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային պարտավորություններ 206,199 հազար դրամ գումարի չափով (2017թ.՝ 309,299 հազար դրամ) արտոնագրերի գնման գծով:

22 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում տարվա ընթացքում ձեռք բերված ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Անշարժ գույք	3,563,062	3,594,959
Այլ	3,415	121,522
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	3,566,477	3,716,481

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

23 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	1,440,094	1,031,725
Արժեգրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(139,001)	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,301,093	1,031,725
Կանխավճարներ	1,024,660	1,209,767
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	-	30
Նկարներ	47,050	47,050
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	17,583	22,648
Թանկարժեք մետաղներ	154,475	115,135
Պահեստ	318,529	389,360
Այլ	106,115	89,501
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,668,412	1,873,491
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,969,505	2,905,216

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	89,754	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(97,749)	-
Զուտ վերականգնում	146,996	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	139,001	-

24 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	34,783,231	38,585,043
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	17,116,894	21,924,589
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	3,728,161	938,152
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	1,577,823	708,760
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	7,790,070	13,847,877
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	64,996,179	76,004,421

Ֆինանսական կազմակերպություններից ավանդները և վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը 19,078,298 հազար դրամ գումարով (55%) ստացված են մեկ ֆինանսական կազմակերպությունից (2017թ.՝ 21,620,085 հազար դրամ գումարով (56%) ստացված են մեկ ֆինանսական կազմակերպությունից):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմել են 8.63% (2017թ.՝ 8.82%), ԱՄՆ դոլարով պարտավորությունների համար՝ 6.35% (2017թ.՝ 3.03%):

25 Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Ռեպո համաձայնագրերով վերագրավադրված արժեթղթեր	23,230,915	24,556,156
Ընդամենը առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	23,230,915	24,556,156

26 Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	208,880	89,421
Ստացված վարկեր	428,711	603,531
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	637,591	692,952

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորություններում ներառված է Համաշխարհային բանկի «Գյուղացիական բարեփոխումների» ծրագրի շրջանակներում և Գյուղացիական ֆինանսավորման կառույց ԾԻԳ-ից ներգրավված 352,643 հազար դրամ վարկը (2017թ.՝ 462,856 հազար դրամ), «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ՊՈԱԿ-ից ներգրավված 10,614 հազար դրամ վարկը (2017թ.՝ 21,184 հազար դրամ), ինչպես նաև Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման» ծրագրի շրջանակում ստացված վարկերը 11,617 հազար դրամ գումարով (2017թ.՝ 69,241 հազար դրամ):

27 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	131,905,739	66,460,012
Ժամկետային ավանդներ	33,434,612	50,957,236
	165,340,351	117,417,248
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	38,577,398	22,614,470
Ժամկետային ավանդներ	269,288,048	258,935,430
	307,865,446	281,549,900
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	473,205,797	398,967,148

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ավանդներում ներառված են ժամկետային ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված ակրեդիտիվների և երաշխիքների գծով 29,974,151 հազար դրամ գումարով

(2017թ.՝ 22,671,881 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը (ներառյալ կապակցված անձինք, տես ծանոթ. 32) կազմում է 110,292,567 հազար դրամ (2017թ.՝ 118,316,969 հազար դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ընդհանուր գումարի 23.3% (2017թ.՝ 29.7%):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքները տատանվում են 3.00-14.70% (2017թ.՝ 0.08-16.04%), ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով պարտավորությունների համար 0.10-10.00% (2017թ.՝ 0.08-15.47%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2017թ.՝ նույնպես):

28 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Պարտատոմսեր	11,462,171	8,967,294
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	11,462,171	8,967,294

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Արժեքը մեկ պարտատոմսի դիմաց	Քանակ	%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
23.01.2017	AMD	10,000	10,000	14.0	23.01.2019	100,000,000
23.01.2017	USD	100	10,000	8.5	23.01.2019	1,000,000
05.12.2017	USD	100	172,000	7.5	07.12.2020	17,200,000
06.02.2018	USD	100	51,000	8.0	07.12.2022	5,100,000

Բանկի պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՍԴԱԲ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ արժեթուղթ (2017թ.՝ նույնպես):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2017թ.՝ նույնպես):

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Վճարվելիք գումարներ	317,667	456,041
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	339,932	284,617
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	657,599	740,658
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	383,069	328,598
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	848	587
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	-	1,709
Գործառնական այլ պարտավորություններ	-	43
Պահուստներ*	853,987	-
Այլ	2	129,881
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,237,906	460,818
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,895,505	1,201,476

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2018	2017
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,709	1,791
Եկամտի ճանաչում	(1,709)	(82)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	1,709

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխիքների գծով կորուստներից: Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տես 31 ծանոթագրությունում:

30 Սեփական կապիտալ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 31,374,560 հազար դրամ (2017թ.՝ նույնպես):

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 41,120 սովորական բաժնետոմսերից յուրաքանչյուրը 763 հազար դրամ անվանական արժեքներով:

Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2018թ.		31 դեկտեմբերի 2017թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Վիտալի Գրիգորյանց	29,805,832	95	31,374,560	100
Արսեն Միքայելյան	1,568,728	5	-	-
	<u>31,374,560</u>	<u>100</u>	<u>31,374,560</u>	<u>100</u>

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2018թ. և 2017թ. ընթացքում Բանկը չի ավելացրել բաժնետիրական կապիտալը:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

31 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Վարկային գծերի չօգտագործված մաս	31,687,504	20,719,108
Ակրեդիտիվներ	-	1,279,062
Տրամադրված երաշխիքներ	54,825,209	35,968,014
Չօգտագործված օվերդրաֆտներ	495,672	330,148
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	87,008,385	58,296,332

Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև: Վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի պահուստներում (տես՝ ծանոթագրություն 18-ում):

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ֆինանսական երաշխիքներ		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	961,408	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(107,421)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	853,987	-

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով՝ Բանկը որպես վարձակալ

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Մինչև 1 տարի	44,715	41,412
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	44,715	41,412

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 20, 21 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն իրականացրել է աշխատակիցների ազնվության, շինությունների, փոխադրումների, կեղծված չեկերի, կեղծ արժեթղթերի և արժույթի, գրասենյակային պարունակության, համակարգչային հանցագործությունների, տնօրենի և պաշտոնատար անձանց պատասխանատվության և մասնագիտական պատասխանատվության ապահովագրություն:

Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում ՌԴ քաղաքացի գործարար Վիտալի Սարգսի Գրիգորյանը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2018		2017	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	3,876,021	-	2,936,745
Տարվա ընթացքում տրամադրված	909,459	-	-	12,555,692
Տարվա ընթացքում մարված	-	(3,876,021)	-	(11,616,416)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	909,459	-	-	3,876,021
Արժեզրկումից պահուստ	(2,407)	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	907,052	-	-	3,876,021
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	755,630	3,871,486	-	456,661
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	14,264,377	660,456	2,099,780	8,357,320
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(7,476,325)	(4,203,174)	(1,344,150)	(4,942,495)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	7,543,682	328,768	755,630	3,871,486
Արժեզրկումից պահուստ	(294,204)	(12,822)	(12,090)	(61,944)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,249,478	315,946	743,540	3,809,542
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված	20,998,054	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(15,668,526)	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,329,528	-	-	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	5,837,319	3,464,117	801,556	771,411
Տարվա ընթացքում ստացված	59,943,407	1,646,156	31,215,913	26,730,782
Տարվա ընթացքում վճարված	(57,289,449)	(5,034,326)	(26,180,150)	(24,038,076)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,491,277	75,947	5,837,319	3,464,117
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային եկամուտ	281,130	29,501	25,131	298,647
Տոկոսային ծախսեր	994,699	4,253	247,209	596,047
Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	284,521	(49,122)	12,090	54,637

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերն ունեն 6 ամսից 10 տարի մարման ժամկետ և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5.5-24% (2017թ.՝ 7-24%, 1-ից 15 տարի): Տնօրեններին տրամադրված վարկերը ապահովված են ոսկով, անշարժ գույքով, դրամական միջոցներով և այլ գույքով:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2018	2017
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	339,764	313,601
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	339,764	313,601

33 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի, գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Բանկի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

33.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին

հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2018թ.				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	127,342,452	-	127,342,452	127,342,452
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	13,898,845	-	13,898,845	13,898,845
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	435,135,448	-	435,135,448	435,625,901
Այլ ակտիվներ	-	1,301,093	-	1,301,093	1,301,093
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	64,996,179	-	64,996,179	64,996,179
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	637,591	-	637,591	637,591
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	473,205,797	-	473,205,797	473,205,797
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	11,462,171	-	11,462,171	11,462,171
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	657,599	-	657,599	657,599

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	115,576,209	-	115,576,209	115,576,209
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	14,036,722	-	14,036,722	14,036,722
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	382,547,013	-	382,547,013	382,547,013
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	1,031,725	-	1,031,725	1,031,725
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	76,004,421	-	76,004,421	76,004,421
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	692,952	-	692,952	692,952
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	398,967,148	-	398,967,148	398,967,148
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	8,967,294	-	8,967,294	8,967,294
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	740,658	-	740,658	740,658

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2017թ.՝ 5.0% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է՝ օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

33.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ցուցակված պարտատոմսեր	99,452	-	-	99,452
Չցուցակված պարտատոմսեր՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը	-	12,456,995	-	12,456,995
Չցուցակված բաժնային գործիքներ	-	49,661	-	49,661
Ընդամենը	99,452	12,506,656	-	12,606,108

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	8,940	-	8,940
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	-	23,230,915	-	23,230,915
Ընդամենը	-	23,239,855	-	23,239,855
Զուտ իրական արժեք	99,452	(10,733,199)	-	(10,633,747)

Հազար ՀՀ դրամ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	1,625,584	-	1,625,584
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	15,258,125	-	15,258,125
Ընդամենը	-	16,883,709	-	16,883,709
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ	-	24,556,156	-	24,556,156
Ընդամենը	-	24,556,156	-	24,556,156
Զուտ իրական արժեք	-	(7,672,447)	-	(7,672,447)

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Գնանշվող ներդրումներ

Բոլոր ցուցակված պարտատոմսերը թողարկվել են Հայաստանում հրապարակայնորեն գնանշվող ընկերությունների կողմից:

Չգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու նպատակով:

Հգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ զեղչված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, արպես կանոն, դիտարկելի է: 2017թ. չգնանշվող բաժնային գործիքները չափվել են սկզբնական արժեքով և, հետևաբար, դուրս են մնացել այս բացահայտումից:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փական գինը:

Ընդհանրապես, Բանկի կողմից իրականացվող ածանցյալները չեն շրջանառվում գործող շուկաներում: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը, օր.՝ շուկայի արժույթի փոխանակման դրույքը (մակարդակ 2): Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժույթային սվոպ պայմանագրերից:

33.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Շենքեր	-	11,408,894	-	11,408,894
Զուտ իրական արժեք	-	11,408,894	-	11,408,894

Հազար ՀՀ դրամ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Շենքեր	-	8,167,272	-	8,167,272
Զուտ իրական արժեք	-	8,167,272	-	8,167,272

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվների շարժը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

2018

Հիմնական միջոցներ

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

8,167,272

Առք

4,100,700

Վաճառք

(859,078)

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

11,408,894

Զուտ իրական արժեք

11,408,894

Հազար ՀՀ դրամ

2017

Հիմնական միջոցներ

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ

8,357,430

Առք

31,783

Օտարում

(221,941)

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

8,167,272

Զուտ իրական արժեք

8,167,272

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում է վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Շենքերը վերագնահատվել են 2013թ.:

Նշանակալի չդիտարկվող ներդրումը՝ վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

34 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

			31 դեկտեմբերի 2018թ.			
			Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել			
Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների ամախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների ամախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ	
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 17,18)	23,556,864	-	23,556,864 (23,556,864)	-	-	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով (Ծանոթ. 24)	(7,790,070)	-	(7,790,070)	9,145,216	1,355,146	

Հազար ՀՀ դրամ

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել			
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար		Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Ծանոթ. 17, 18)	24,972,103	-	24,972,103	(24,972,103)	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (Ծանոթ. 24)	(13,847,877)	-	(13,847,877)	15,258,125	-	1,410,248

35 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չգեղջված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Ցպահանջ և 1-ից մինչև 12 մինչև 1 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	127,342,452	-	127,342,452	-	-	- 127,342,452
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,531,878	214,367	13,746,245	152,600	-	152,600 13,898,845
Հաճախորդներին տրված վարկեր	75,099,920	144,898,352	219,998,272	180,580,628	35,047,001	215,627,629 435,625,901
Ներդրումային արժեթղթեր						
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	229,849	229,849	-	3,231,043	3,231,043 3,460,892
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	99,452	99,452	4,080,323	4,965,441	9,045,764 9,145,216
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,301,093	-	1,301,093	-	-	- 1,301,093
	217,275,343	145,442,020	362,717,363	184,813,551	43,243,485	228,057,036 590,774,399
Պարտավորություններ						
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	8,940	-	8,940	-	-	- 8,940
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	27,711,867	9,784,737	37,496,604	11,179,386	16,320,189	27,499,575 64,996,179
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	23,230,915	-	23,230,915	-	-	- 23,230,915
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	220,497	71,283	291,780	137,969	207,842	345,811 637,591
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	192,535,916	156,213,004	348,748,920	118,871,570	5,585,307	124,456,877 473,205,797
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	595,560	-	595,560	10,866,611	-	10,866,611 11,462,171
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	657,599	-	657,599	-	-	- 657,599
	244,961,294	166,069,024	411,030,318	141,055,536	22,113,338	163,168,874 574,199,192
Զուտ Դիրք	(27,685,951)	(20,627,004)	(48,312,955)	43,758,015	21,130,147	64,888,162 16,575,207
Կուտակված ճեղքվածք	(27,685,951)	(48,312,955)	(4,554,940)	16,575,207		

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	115,576,209	-	115,576,209	-	-	-	115,576,209
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,462,159	2,058,935	10,521,094	3,515,628	-	3,515,628	14,036,722
Հաճախորդներին տրված վարկեր	67,230,983	68,557,836	135,788,819	169,194,795	77,563,399	246,758,194	382,547,013
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	527,338	527,338	1,098,246	24,028	1,122,274	1,649,612
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	15,258,125	-	15,258,125	-	-	-	15,258,125
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,031,725	-	1,031,725	-	-	-	1,031,725
	207,559,201	71,144,109	278,703,310	173,808,669	77,587,427	251,396,096	530,099,406
<i>Պարտավորություններ</i>							
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	29,109,967	4,059,734	33,169,701	22,569,720	20,265,000	42,834,720	76,004,421
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	24,556,156	-	24,556,156	-	-	-	24,556,156
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	692,952	-	692,952	-	-	-	692,952
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	112,531,153	193,355,576	305,886,729	91,305,186	1,775,233	93,080,419	398,967,148
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10,828	45,846	56,674	8,910,620	-	8,910,620	8,967,294
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	740,658	-	740,658	-	-	-	740,658
	167,641,714	197,461,156	365,102,870	122,785,526	22,040,233	144,825,759	509,928,629
Զուտ Դիրք	39,917,487	(126,317,047)	(86,399,560)	51,023,143	55,547,194	106,570,337	20,170,777
Կուտակված ճեղքվածք	39,917,487	(86,399,560)		(35,376,417)	20,170,777		

36 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Բանկի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Բանկի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականության հիմնական նպատակներն են բացահայտել, գնահատել և կառավարելի դարձնել բոլոր այն հնարավոր ռիսկերը, որոնք անմիջականորեն առնչվում են Բանկի գործունեության հետ, օժանդակել Բանկի ղեկավարությանը կայացնել հնարավորինս օպտիմալ որոշումներ, նպաստել Բանկի գործունեության ռազմավարական և մարտավարական իրատեսական պլանավորմանը, հաշվի առնելով ռիսկ/եկամտաբերություն ընդունելի հարաբերակցության սկզբունքները՝ ստանձնել կառավարելի ռիսկեր, սահմանել ռեսուրսների տեղաբաշխման նախընտրելի ոլորտները,

ապահովել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված նորմատիվների, ինչպես նաև Բանկի կողմից սահմանված ներբանկային նորմատիվների պահպանումը:

Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը բխում է հետևյալ հիմնական սկզբունքներից.

- ✓ Ռիսկերի կառավարումը պետք է լինի կանխարգելիչ և հիմնավորված.
- ✓ Ռիսկերը պետք է հնարավորինս ամբողջությամբ բացահայտվեն, օբյեկտիվորեն գնահատվեն և արդյունավետորեն կառավարվեն.
- ✓ Բացահայտված ռիսկերին արձագանքելիս ռիսկերի կառավարման/հսկողության ծախսերը և անօրինական դեպքերի ի հայտ գալու հետևանքները պետք է կշռվեն ռիսկի նվազեցման արդյունքում ակնկալվող օգուտների հետ.
- ✓ Ռիսկերի կառավարումը կարող է ներառել այնպիսի մոտեցումներ, ինչպիսիք են՝ ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված ընթացակարգերը, ռիսկի փոխանցումը երրորդ անձանց, օրինակ՝ ապահովագրության միջոցով, և ռիսկերի ընդունումը, երբ դրանց նվազեցման ծախսերը գերազանցում են գնահատված կորուստները կամ դրանց նվազեցումը գործնականորեն անհնար է: Այս նպատակով սահմանվում է ռիսկի ընդունելի մակարդակը:

Բանկի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Բանկում իրականացվող ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը թույլ է տալիս հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով արդյունավետ կառավարել Բանկի և Բանկի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը՝ ապահովելով շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության ընդունելի մակարդակ:

Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում պատշաճ ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման, կենսագործունեության և արդյունավետության համար պատասխանատու են Բանկի խորհուրդը, Վարչությունն ու Վարչության նախագահը, Բանկի ղեկավարները՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ներքին իրավական ակտերով սահմանված իրենց պարտականությունների շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով և Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Բանկում ռիսկերի կառավարման քաղաքականության իրականացման համար պատասխանատու են Բանկի Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը և Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման կողմից շարունակաբար վերահսկվում են Բանկի ստանձնած ռիսկերի մակարդակները և դրանց գծով նախանշված սահմանաչափերի պահպանումը, տարբեր սթրես-թեստերի իրականացման միջոցով գնահատվում են հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանման (նաև այլ շահագրգիռ ստորաբաժանումների) կողմից ներկայացվող Բանկի գործունեությանն առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ հաշվետվությունները, վերլուծություններն ու առաջարկությունները քննարկվում են Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովի նիստերին և ներկայացվում են Բանկի վարչությանը՝ համապատասխան որոշում ընդունելու նպատակով:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի վարչության կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի վարչության անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհուրդ:

Ռիսկերի բնորոշում և գնահատում

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Բանկը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, գնային, մրցակցային և ֆորսմաժորային ռիսկերը:

Ներքին ռիսկերն են՝ վարկային, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, գործառնական, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկ

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը կատարում է Բանկի կոնտրագենտ արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների պարբերական մոնիտորինգ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում:

Մրցակցային ռիսկ

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը Բանկում իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և Մարքեթինգային հետազոտությունների բաժնի կողմից, պարբերաբար պարբերաբար իրականացվող Բանկի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Ֆորսմաժորային ռիսկ

ISO 27001-2005-ի պահանջներին համապատասխան Բանկն ունի սերվերային պահուստային կենտրոն: Կենտրոնի տեղակայվածությունը Բանկի գլխավոր գրասենյակից դուրս, հեռու տարածքում, թույլ կտա ապահովել Բանկի գործունեությունը ֆորսմաժորային իրավիճակների ժամանակ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկերի կառավարման գլխավոր խնդիրը Բանկի համար հանդիսանում է վարկային ռիսկերի ժամանակին բացահայտումը, գնահատումը և դրանց նվազեցման ուղղությամբ համապատասխան քայլերի իրականացումը:

Բանկում վարկային ռիսկը գնահատվում է ինչպես յուրաքանչյուր վարկառուի, այնպես էլ ամբողջ վարկային պորտֆելի գծով: Բանկի կողմից մշակված համապատասխան մեթոդաբանության համաձայն՝ նախքան վարկի տրամադրումը, գնահատվում է պոտենցիալ վարկառուի վարկունակությունը: Վարկային ռիսկի կանխարգելման տեսանկյունից,

վարկավորման ժամանակ էապես կարևորվում է այնպիսի սկզբունքների պահպանումը, ինչպիսիք են վարկի ապահովվածությունն ու նպատակայնությունը: Վարկի տրամադրումից հետո, վարկային պայմանագրի գործողության ամբողջ ընթացքում, Բանկի կողմից իրականացվում է վարկի մոնիթորինգ՝ վարկառուի վճարունակությունը և վարկի ապահովվածությունը պարբերաբար գնահատելու և հնարավոր վարկային ռիսկի զսպման ուղղությամբ համապատասխան քայլեր ձեռնարկելու նպատակով: Պարբերաբար վերլուծության է ենթարկվում նաև Բանկի ընդհանուր վարկային պորտֆելը ըստ տնտեսության ճյուղերի, հաճախորդների և վարկատեսակների՝ պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան և որակը ապահովելու նպատակով:

Վարկային ռիսկի զսպման գործում Բանկում խիստ կարևորվում է նաև Վարկային կոմիտեի գործունեությունը: Վարկային կոմիտեն հանդիսանում է Բանկի վարկային քաղաքականությունն իրականացնող մարմին, որի նպատակն է Բանկի վարկային գործունեության կառավարումը և որակյալ վարկային պորտֆելի ձևավորումը: Վարկային կոմիտեի հիմնական խնդիրն է կայացնել վարկային ռիսկ պարունակող գործարքների իրականացման և սպասարկման հետ կապված մասնագիտական կոլեգիալ արձանագրային կամ վերջնական որոշում:

Իրացվելիության ռիսկ

Բանկում իրացվելիության կառավարման նպատակն է՝ ստեղծել այնպիսի ֆինանսական կարողությունների ամբողջություն, որը հնարավորություն կտա առանց լուրջ հիմնախնդիրների բավարարելու բոլոր տեսակի կրեդիտորների, ավանդատուների և այլ հաճախորդների օրինական դրամական պահանջները, որոնք կարող են արտացոլված լինել Բանկի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես նաև այս ամենի հետ մեկտեղ ապահովել շահութաբերության հնարավոր առավելագույն մակարդակ:

Բանկում սահուն իրացվելիության ապահովման և իրացվելիության ռիսկի արդյունավետ կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պասիվների փոխհամաձայնեցված կառավարում՝ ապահովելով.

- ✓ բարձր իրացվելի ակտիվների բավարար առկայություն,
- ✓ ռեսուրսների կայունություն,
- ✓ ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ընդունելի սահմանաչափեր,
- ✓ արտաքին աղբյուրներից միջոցներ ներգրավելու հնարավորություններ:

Բանկում իրացվելիության կառավարման ճիշտ որոշումներ ընդունելու գործում հատկապես կարևորվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը, որն իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների (GAP) հաշվարկման մոդելով՝ ակնթարթային (ցպահանջ) և կուտակային տարանջատումներով: Ակնթարթային իրացվելիությունը հաշվարկվում է ամենօրյա կտրվածքով՝ իրավիճակային ճիշտ որոշումներ կայացնելու նպատակով:

36.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Բանկի Ռիսկերի

կառավարման վարչության կողմից: Համապատասխան հաշվետվություններն ու վերլուծությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Վարչությանը:

Բանկում վարկային ռիսկը կառավարվում է համաձայն Բանկի վարկային քաղաքականության և ոլորտը կարգավորող այլ ներքին իրավական ակտերի: Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կատարվում է վարկային պորտֆելի օրական կտրվածքով մոնիտորինգ, կառուցված շարքերի հիման վրա վարկային պորտֆելի դինամիկայի հաշվարկ և պորտֆելի որակի վերլուծություն ըստ պրոդուկտների ու մասնաճյուղերի, ինչի հիման վրա կատարվում են վարկային պորտֆելի որակական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը իրականացնում է նաև որոշ վարկատեսակների վարկերի մոնիտորինգ հաստատված ընթացակարգերով, իսկ հարկ եղած դեպքում այլ վարկեր ելնելով վարկառուի վարկունակության վատթարացումից: Բանկի տրամադրվող վարկերը հաստատվում են նաև ռիսկերի վարչության կողմից ներքին իրավական ակտերի պահանջների համաձայն նվազեցնելով վարկային ռիսկը:

36.1.1 Վարկերի որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված պարտավորվածությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքային պայմանագրերի գումարները:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2018թ.			31 դեկտեմբերի 2017թ.	
	Փուլ 1 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Փուլ 2 Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Փուլ 3 Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)	Ընդամենը	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշեր					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ					
Ստանդարտ	127,348,537	-	-	127,348,537	115,576,209
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	127,348,537	-	-	127,348,537	115,576,209
Արժեզրկումից պահուստ	(6,085)	-	-	(6,085)	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	127,342,452	-	-	127,342,452	115,576,209
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ					
Ստանդարտ	13,957,123	-	-	13,957,123	14,036,722
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	13,957,123	-	-	13,957,123	14,036,722
Արժեզրկումից պահուստ	(58,278)	-	-	(58,278)	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	13,898,845	-	-	13,898,845	14,036,722

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը	Ընդամենը
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)		
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր					
Բարձր	55,451,030	-	-	55,451,030	51,541,119
Ստանդարտ	5,628,746	1,917,157	-	7,545,903	6,109,090
Ցածր	-	419,064	-	419,064	516,112
Չաշխատող	-	-	7,094,696	7,094,696	2,909,629
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	61,079,776	2,336,221	7,094,696	70,510,693	61,075,950
Արժեզրկումից պահուստ	(1,449,329)	(549,008)	(3,307,809)	(5,306,146)	(3,697,432)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	59,630,447	1,787,213	3,786,887	65,204,547	57,378,518
Առևտրային վարկեր					
Բարձր	330,578,996	-	-	330,578,996	287,165,221
Ստանդարտ	27,577,890	1,349,911	-	28,927,801	26,366,018
Ցածր	-	2,997,591	-	2,997,591	23,312
Չաշխատող	-	-	20,302,176	20,302,176	17,946,080
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	358,156,886	4,347,502	20,302,176	382,806,564	331,500,631
Արժեզրկումից պահուստ	(3,128,802)	(671,688)	(8,584,720)	(12,385,210)	(6,332,136)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	355,028,084	3,675,814	11,717,456	370,421,354	325,168,495
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները (2017թ.՝ վաճառքի համար մատչելի)					
Ստանդարտ վարկանիշ	12,556,447	-	-	12,556,447	16,883,709
Իրական արժեք	12,556,447	-	-	12,556,447	16,883,709
Արժեզրկումից պահուստ	(11,217)	-	-	(11,217)	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ					
Ստանդարտ	1,440,094	-	-	1,440,094	1,031,725
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,440,094	-	-	1,440,094	1,031,725
Արժեզրկումից պահուստ	(139,001)	-	-	(139,001)	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,301,093	-	-	1,301,093	1,031,725

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը	Ընդամենը
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (չարժեզրկված ակտիվներ)	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ (արժեզրկված ակտիվներ)		
Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխիքներ					
Ստանդարտ	87,008,385	-	-	87,008,385	58,296,332
	87,008,385	-	-	87,008,385	58,296,332
Արժեզրկումից պահուստ*	(853,987)	-	-	(853,987)	-

*Վերոնշյալ աղյուսակում վարկային պարտավորվածություններ և տրամադրված երաշխիքներում բացահայտված ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը վերաբերում է միայն տրամադրված երաշխիքներին: Վարկային պարտավորվածությունների՝ վճարային քարտերի և օվերդրաֆտների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը ներառված է վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում, քանի որ Բանկը չի կարող վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը տարանջատել ֆինանսական գործիքի բաղադրիչից և ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչել առանձին-առանձին:

36.1.2 Արժեզրկման գնահատում

2018թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող քաղաքականություն

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տես 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք էական է աճել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո: Գնահատում կատարելիս, Բանկը օգտագործում է ֆինանսական գործիքի մարման ակնկալվող ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունները, այլ ոչ թե ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարի փոփոխությունները:

Պարտքային ռիսկի էական աճը որոշելու համար, Բանկը հաշվի է առնում ապագային միտված ինչպես քանակական, այնպես էլ ապագային միտված որակական չափանիշներ:

Այնուամենայնիվ, եթե ապագային միտված տեղեկատվությունը (ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային կերպով) հասանելի չէ առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի, Բանկը օգտագործում է ժամկետանց օրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը որոշելու համար, թե արդյոք առկա է պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչման պահից հետո:

Հաճախորդներին տրված վարկերի չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի ու փոխառությունների 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության մեջ: 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես դեֆոլտի հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտի հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - դեֆոլտի հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտ («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում - գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքից, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես դեֆոլտային, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:
- Փորձաշրջանում գտնվող վարկեր. գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ վերանայման պահին աշխատող կամ վերանայման պահին չաշխատող, այն վարկերի համար, որոնք գտնվում են փորձաշրջանում (առողջացման ժամանակաշրջանից հետո ընկած ժամանակաշրջան): Միաժամանակ այդ վարկերը չպետք է ունենան 30 օրից ավել ժամկետանց օր կամ քիչ հավանական վճարման որևէ չափանիշ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների չափանիշներ

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները ներկայացված են հետևյալ պարագրաֆներում: Պարտքային ռիսկի էական աճը սահմանելիս ներկայացված բոլոր չափանիշներն ունեն նույն կշիռը:

- 30 օր ժամկետանց – Վարկերի ու փոխառությունների 30 օրից ավել ժամկետանց լինելը պարտքային ռիսկի էական աճի ցուցիչ է:
- 7 և ավել ժամկետանց օրեր հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար - Հաշվարկային և ընթացիկ հաշիվների համար 7 և ավել ժամկետանց օրերը վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին:
- Ժամկետանց – 30 օրից տարբերվող ժամկետանց: Պարտքային ռիսկի էական աճ է դիտարկվում այն դեպքում, եթե, չնայած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ժամկետանց օրերը 30-ից քիչ են, վերջին 6 ամսվա ընթացքում 60-ից ավել ժամկետանց օրերի առնվազն մեկ դեպք է գրանցվել:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն - այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում կորպորատիվ վարկանիշը: Վարկանշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը

վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's և Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած BB մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ դեֆոլտի վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սուվերեն վարկանիշին:

- Համեմատական փոփոխություն 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության մեջ: 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության մեջ էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես դեֆոլտի հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտի հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - դեֆոլտի հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտ («փուլ 3») վերջին 12 ամիսների ընթացքում - գոյություն ունի պարտքային ռիսկի էական աճ, անկախ այն հանգամանքի, որ հաշվետու օրվա դրությամբ մնացորդները չեն դասակարգվում որպես դեֆոլտային, եթե մնացորդը վերջին 12 ամիսների ընթացքում ամենաքիչը մեկ անգամ գտնվել է 3-րդ փուլում:

Ներդրումային արժեթղթերի չափանիշներ

Ստորև ներկայացված են արժեթղթերի պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները, որոնք բոլորն էլ որոշման մեջ ունեն հավասար կշիռ.

- 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության համեմատական փոփոխություն - 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականության էական փոփոխությունը դիտարկվում է որպես դեֆոլտի հավանականության փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար: Դա վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Դեֆոլտի հավանականության համեմատական փոփոխություն գործիքի ամբողջ ժամկետի համար - դեֆոլտի հավանականության էական աճը գործիքի ամբողջ ժամկետի համար վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Այս չափանիշը օգտագործվում է այն դեպքում, երբ Բանկը ունի վարկանիշային ներքին համակարգ:
- Արտաքին վարկանիշային ցուցանիշի փոփոխություն - այս չափանիշի շրջանակներում հաշվի է առնվում երկրի (սուվերեն) վարկանիշը: Վարկանշային ցուցանիշի էական փոփոխությունը վարկանիշային գործակալության կողմից (Standard & Poor's, Moody's և Fitch) վկայում է պարտքային ռիսկի էական աճի մասին: Պարտքային ռիսկի էական աճը հաշվի է առնվում, երբ ըստ S&P գործակալության սխեմայի (կամ համարժեք Moody's և Fitch գործակալությունների սխեմաներով) վարկանիշային ցուցանիշը սկսած B2 մակարդակից ամեն անգամ մեկ մակարդակով իջնում է: Այն դեպքերում, երբ ֆինանսական հաստատությունները չունեն կորպորատիվ վարկանիշ վերոնշյալ վարկանիշային գործակալությունների կողմից և բանկը չունի համարժեք ներքին վարկանիշային համակարգ, կիրառվում է կորպորատիվ դեֆոլտի վարկանիշը, որը համապատասխանում է տվյալ երկրի սուվերեն վարկանիշին:

Հական վարթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ Բանկի կողմից պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին, բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է փորձաշրջան:

Պարտքային ռիսկի մակարդակներ

Բանկը առանձնացնում է պարտքային ռիսկի մակարդակները տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք կանխատեսում են դեֆոլտի ռիսկը և հիմնվում են վարկային փորձված դատողության վրա: Պարտքային ռիսկի մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական (հիմնականում ժամկետանց օրերով պայմանավորված) գործոններով, որոնք մատնանշում են դեֆոլտի ռիսկը: Այս գործոնները տարբերվում են կախված ռիսկի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Խմբային կամ անհատական գնահատում

Բանկը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է անհատական կամ խմբային հիմունքներով: Ակտիվների դասերը, որտեղ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկները կատարվում են անհատական հիմունքներով, ներառում են.

- փուլ 3-ում գտնվող անհատապես նշանակալից վարկեր՝ ֆինանսական ակտիվների դասից անկախ,
- խոշոր և առանձնահատուկ վարկեր
- գանձապետական, առևտրային և միջբանկային հարաբերություններ, ինչպիսիք են բանկերում պահվող միջոցները, հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը և ամորտիզացված արժեքով/իրական արժեքով՝ այլ համապատասխան ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները,
- Մնացորդներ, որոնք դասակարգվել են որպես ձեռքբերված կամ ստեղծված արժեգրկված, եթե սկզբնական վարկը ապաճանաչվել է, իսկ նոր վարկը ճանաչվել է պարտքի վերակազմավորման արդյունքում:

Բանկը խմբավորում է ակտիվները, որոնց ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն հաշվարկվում անհատական հիմունքներով, ըստ համանման պարտքային ռիսկով առանձին դասերի՝ հիմնվելով վարկերի բնութագրերի վրա, ինչպես օրինակ՝

- վարկի տեսակը (կորպորատիվ, հիփոթեք, վարկային քարտ, սպառողական վարկ և այլն)
- հաճախորդի տեսակը (օրինակ՝ ֆիզիկական անձ կամ իրավաբանական անձ կամ ըստ տնտեսության ճյուղի),
- գրավի տեսակը (օրինակ՝ գույք, ստացվելիք գումարներ և այլն),
- արժույթ
- այլ բնորոշ հատկանիշներ:

Դեֆոլտի սահմանում և «առողջացում»

Բանկը համարում է ֆինանսական գործիքը դեֆոլտի ենթարկված, և, հետեւաբար, Փուլ 3-ում դասակարգված (արժեգրկված)՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պայմանագրային վճարումները 90 օր ժամկետանց են:

Բանկը միջբանկային հաշիվները համարում է դեֆոլտի ենթարկված և անհապաղ գործողություններ է կատարում, երբ պահանջվող վճարումները չեն կատարվում մինչև աշխատանքային օրվա ավարտը, ինչպես նշված է անհատական պայմանագրերով:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «քիչ հավանական վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է: Նման իրադարձությունները ներառում են.

- դատավարություն, պարտքի հավաքագրման համար իրավական գործողությունների կատարում կամ հարկադիր կատարում,
- պարտապանի լիցենզիայի կասեցում,
- վարկառուին համարվում է համավարկառու, երբ հիմնական վարկառուին դեֆոլտում է,
- նույն մնացորդի բազմակի վերաձևակերպում,
- կան հիմնավոր մտավախություններ վարկառուի ապագա ունակության վերաբերյալ՝ կայուն և բավարար դրամական հոսքերի ստեղծման հետ կապված,
- վարկառուի վարկերի օգտագործման մակարդակը՝ վարկային լծակը, զգալիորեն ավելացել է կամ առկա են վարկային լծակի նման փոփոխության համար արդարացված սպասումներ. հաշվետու ժամանակահատվածում կապիտալը 50%-ով կրճատվել է վնասների պատճառով,
- պարտքերի ծածկման գործակիցը ցույց է տալիս, որ պարտքը կայուն չէ,
- հիմնական հաճախորդի կամ վարձակալի կորուստ,
- փոխկապակցված և կարևոր հաճախորդ դիմել է սնանկ ճանաչվելու համար,
- վերաձևակերպում՝ վարկի զգալի մասի զիջմամբ,
- վարկային կազմակերպությունը սնանկության գործառույթ է սկսում փոխառուի նկատմամբ:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «առողջացած», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն երեք անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից որևէ մեկը բացակայել է: Ակտիվի՝ առողջանալուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է առողջացման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է պարտքային ռիսկի զգալի աճ: Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների «առողջացման» չափանիշն ավելի մեղմ է, քան վերանայված և չափաատող պարտքերի վերաբերյալ 12-ամսյա պահանջը:

Վերանայված և փոփոխված վարկեր

Բանկը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում՝ արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Բանկը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ կանխատեսվող ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուին ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցիչներ են ֆինանսական ցուցանիշների ծախսողումները կամ պարտքային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների

փոփոխությունից առաջ: Դա Բանկի՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Բանկը «առողջացման» ժամանակաշրջան է սահմանում վերանայումից հետո ընկած 12-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է միայն վերանայված և չաշխատող պարտքերի համար (բացառելով արտոնյալ ժամանակահատվածը): Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ վերանայումից անմիջապես հետո հնարավոր չէ որոշել ֆինանսական դժվարությունների առկայությունը՝ անհրաժեշտ է օգտագործել «առողջացման» ժամանակաշրջանը՝ որոշելու համար արդյոք պարտքն արդյունավետ է «առողջացել»: Այսպիսով, բոլոր վերանայված և չաշխատող պարտքերը վերանայումից հետո՝ «առողջացման» ժամանակաշրջանում, պետք է մնան 3-րդ փուլում, անկախ պարտավորության դրական դրսևորումից (ժամկետանց օրերի բացակայություն և այլն):

Բանկը փորձաշրջան է համարում «առողջացման» ժամանակաշրջանից հետո ընկած 24-ամսյա ժամանակաշրջանը, որը կիրառվում է վերանայված և աշխատող պարտքերի համար: Ակտիվը՝ որպես վերանայված և աշխատող պարտքեր դասակարգվելուց հետո շարունակում է մնալ առնվազն 24-ամսյա փորձաշրջանում որպես վերանայված:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- երկու տարվա փորձաշրջանն ավարտվում է այն օրը, երբ վերանայման պայմանագիրը համարվում է աշխատող,
- փորձաշրջանի ժամկետի առնվազն կեսի ընթացքում ոչ էական համարվող մայր գումարի կամ տոկոսագումարի կանոնավոր վճարումներ,
- հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխությունները զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է, ինչպես բացատրվում է 4.4.4 ծանոթագրությունում:

Դեֆոլտի հավանականություն (PD)

PD- ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կա՛մ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կա՛մ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի դեֆոլտ հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ենթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային դասի խմբի բոլոր ակտիվների համար: Սա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD)

LGD- ն որոշվում է այն գործոնների հիման վրա, որոնք ազդում են դեֆոլտից հետո իրականացվող վերականգնումների վրա: Դրանք տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- ապահովված ֆինանսական գործիքների համար սա առաջին հերթին հիմնված է գրավի տեսակի և դրա կանխատեսվող արժեքների, պարտադիր վաճառքների դեպքում շուկայական/հաշվեկշռային արժեքների պատմական զեղչերի, բռնագանձման ժամանակահատվածի և դիտարկվող փոխհատուցման ծախսերի վրա:
- Չապահովված ֆինանսական գործիքների դեպքում LGD- ն սովորաբար սահմանվում է ըստ գործիքի տեսակի՝ տարբեր փոխառուների վերականգնման սահմանափակ տարբերակման պատճառով: LGD-ի վրա ազդում է հավաքագրման ռազմավարությունը՝ ներառյալ պայմանագրային պարտքերի վաճառքը և գինը:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

12-ամսյա և գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում EAD- ները որոշվում են ակնկալվող վճարումների հիման վրա, որը տարբերվում է ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի.

- Պայմանագրային ժամկետ ունեցող ֆինանսական գործիքների դեպքում դա հիմնված է փոխառուի կողմից 12 ամսվա կամ ամբողջ ժամկետի ընթացքում իրականացվելիք պայմանագրային մարումների վրա: Սա նաև ճշգրտվում է փոխառուի կողմից կատարվելիք ակնկալվող գերավճարներով: Հաշվարկի մեջ ներառվում են նաև վաղաժամկետ մարման/վերաֆինանսավորման հետ կապված ենթադրությունները:
- Վերականգնվող ֆինանսական գործիքի համար դեֆոլտի ռիսկին ենթարկվածությունը կանխորոշվում է՝ ընթացիկ մնացորդային հաշվեկշռին գումարելով «վարկի շրջանառելիության գործակիցը», ինչը հաշվի է առնում դեֆոլտի պահին մնացած սահմանաչափի ակնկալվող օգտագործումը: Այս ենթադրությունները տարբերվում են ըստ ֆինանսական գործիքի տեսակի և ընթացիկ սահմանաչափերի օգտագործման՝ հիմնվելով Բանկի դեֆոլտների վերջին տվյալների վերլուծության վրա:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոտեցումը ներկայացվում է 4.4.6 ծանոթագրության գնահատումներում ու ենթադրություններում: Ամբողջականության և ճշգրտության ապահովման նպատակով Բանկը օգտագործում է տեղեկատվություն երրորդ կողմի աղբյուրներից (ՀԲ, ԿԲ, ՀՀ Կառավարություն և այլն): Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցության գնահատման նպատակով Բանկը որոշում է ընտրված մակրոտնտեսական գործոնների և կանխատեսված տարբեր սցենարների (բազային, լավատեսական և վատատեսական) կշիռները: Մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցությունը ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա հաշվարկելու համար Բանկն օգտագործում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակ որպես ելակետային տվյալներ իր մոդելների համար, այդ թվում՝

- ՀՆԱ-ի աճ,
- Զուտ ընթացիկ արտասահմանյան տրանֆերտներ,
- Գործազրկության մակարդակ,
- Բանկի չաշխատող վարկերի մասնաբաժինն ընդհանուր տրված վարկերում
- Արտարժույթի պաշտոնական փոխարժեք

Արժեզրկման գնահատման քաղաքականությունը մինչև 2018թ. հունվարի 1

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխառվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարումնականության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական միջոցների հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխառվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Հարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխառվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2017
Հաճախորդներին տրված վարկեր	
Արդյունաբերություն	1.0%
Գյուղատնտեսություն	1.0%
Շինարարություն	4.1%
Առևտուր	2.1%
Սպառողական	7.2%
Հիփոթեքային	1.6%
Այլ	1.0%

Պարտքային դիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2017թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց հարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխառվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
Արդյունաբերություն	-	-	-	7,407,299	7,407,299
Գյուղատնտեսություն	14,341	6,974	7,447	18,849	47,611
Շինարարություն	-	34,126	-	1,418,233	1,452,359
Առևտուր	-	2,761	811	163,061	166,633
Սպառողական	747,176	213,831	204,191	2,255,345	3,420,543
Հիփոթեքային	64,157	49,020	49,109	82,218	244,504
Այլ	-	643	97	8,396,677	8,397,417
Ընդամենը	825,674	307,355	261,655	19,741,682	21,136,366

36.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	ՏՀՀ	Ոչ ՏՀՀ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	116,269,239	6,702,814	4,370,399	127,342,452
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,263,355	981,232	10,654,258	13,898,845
Հաճախորդներին տրված վարկեր	385,684,603	805,471	49,135,827	435,625,901
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	3,443,219	17,673	-	3,460,892
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	9,145,216	-	-	9,145,216
Այլ ակտիվներ	1,287,003	2,047	12,043	1,301,093
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	518,092,635	8,509,237	64,172,527	590,774,399
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	476,011,641	3,829,466	50,258,299	530,099,406

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	127,342,452	-	-	-	-	-	-	127,342,452
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,898,845	-	-	-	-	-	-	13,898,845
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	50,706,947	45,575,961	136,848,110	53,805,463	11,399,084	137,290,336	435,625,901
Ներդրումային արժեթղթեր								
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	49,661	-	-	-	-	-	3,411,231	3,460,892
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	99,452	-	-	-	-	-	9,045,764	9,145,216
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	1,301,093	1,301,093
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	141,390,410	50,706,947	45,575,961	136,848,110	53,805,463	11,399,084	151,048,424	590,774,399
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	143,510,005	36,188,340	45,602,996	104,600,854	44,763,130	12,615,388	142,818,693	530,099,406

36.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Բանկը նաև երաշխիքներ է ստանում մայր ընկերություններից իրենց դուստր ընկերությունների վարկերի համար: Ղեկավարությունը վերահսկում է գրավի շուկայական արժեքը և անհրաժեշտության դեպքում՝ ըստ հիմնական համաձայնագրի՝ պահանջում լրացուցիչ գրավ:

Բանկը չի ունեցել որևէ ֆինանսական գործիք, որի կորուստների գծով պահուստը ճանաչված չէ գրավի առկայության պատճառով:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխառությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխառություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Անշարժ գույք	128,552,782	118,308,308
Ոսկի	12,067,616	12,044,262
Արժեթղթեր	23,165,276	24,056,087
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	84,022,547	80,739,367
Մեքենաներ	1,219,799	176,238
Դրամական միջոցներ	2,542,377	22,671,881
Պաշարներ	12,728,957	7,093,332
Այլ գրավ	189,017,903	127,487,106
Ընդամենը վարկեր (համախառն)	453,317,257	392,576,581

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

36.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների:

Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Բանկը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

36.2.1 Շուկայական ռիսկ՝ Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման խնդիրն է՝ պահպանել ակտիվների ու պարտավորությունների տոկոսադրույքների սպրեդի և զուտ տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակները: Տոկոսադրույքի ռիսկի զսպման նպատակով Բանկում գործում են ակտիվների և պարտավորությունների գնադրացման (տոկոսադրույքների սահմանման) հատուկ մշակված մեխանիզմներ:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատման հիմքում ընկած է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի (GAP) հաշվարկման մոդելը, որը թույլ է տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը Բանկի սպասվող զուտ տոկոսային եկամտի վրա: Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկը գնահատվում է նաև դյուրացիայի մոդելով, որը ցույց է տալիս տոկոսադրույքի փոփոխության արդյունքում կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը՝ հաշվի առնելով ներգրավված պարտավորությունների և տեղաբաշխված ակտիվների ժամկետայնության անհամապատասխանությունը:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով ստանդարտ և ՎաՐ մեթոդաբանություններից: Օրական կտրվածքով կատարվում է արտարժույթային կուրսերի մոնիթորինգ, որի հիման վրա ամսվա վերջին գալիք ամսվա համար կատարվում է արտարժույթային փոխաժեքների կանխատեսում: Վարչությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված կապիտալի գործիքների իրական արժեքի փոփոխման հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2018թ.			31 դեկտեմբերի 2017թ.		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
Արտարժույթ						
ԱՄՆ դոլար	+5	407,116	407,116	+5	(114,650)	(114,650)
ԱՄՆ դոլար	-5	(407,116)	(407,116)	-5	114,650	114,650
Եվրո	+8	2,748,985	2,748,985	+8	(11,281)	(11,281)
Եվրո	-8	(2,748,985)	(2,748,985)	-8	11,281	11,281

Բանկի արտարժույթի դիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2018թ.			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ/ թանկարժեք մետաղներ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	58,258,213	67,777,705	1,306,534	127,342,452
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,484,183	2,317,448	10,097,214	13,898,845
Հաճախորդներին տրված վարկեր	203,807,859	229,136,097	2,681,945	435,625,901
Ներդրումային արժեթղթեր				
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	3,460,892	-	-	3,460,892
- հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	8,404,656	740,560	-	9,145,216
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,151,392	147,995	1,706	1,301,093
	276,567,195	300,119,805	14,087,399	590,774,399

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ/ թանկարժեք մետաղներ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	50,957,487	11,167,186	2,871,506	64,996,179
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	23,230,915	-	-	23,230,915
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	524,291	113,300	-	637,591
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	186,061,154	275,922,680	11,221,963	473,205,797
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	102,724	11,359,447	-	11,462,171
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	619,300	38,299	-	657,599
Ընդամենը	261,495,871	298,600,912	14,093,469	574,190,252
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	(8,940)	-	-	(8,940)
Զուտ դիրք 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,062,384	1,518,893	(6,070)	16,575,207
<i>Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>	23,574,273	63,145,495	288,617	87,008,385
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	275,178,795	247,730,445	7,190,166	530,099,406
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	252,500,539	250,195,585	7,232,505	509,928,629
Զուտ դիրք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,678,256	(2,465,140)	(42,339)	20,170,777
<i>Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>	21,390,294	36,203,168	702,870	58,296,332

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

36.3 Իրացվելիության դիսկ

Իրացվելիության դիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս դիսկի զսպման նպատակով

Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 20%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2018, %	2017, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	22.21	25.27
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	82.07	132.18

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 35-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	27,825,881	10,171,252	13,142,491	20,877,568	72,017,192
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	23,230,915	-	-	-	23,230,915
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	220,497	71,458	152,047	230,181	674,183
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	192,612,059	162,712,688	134,938,506	10,052,460	500,315,713
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	597,907	-	12,688,562	-	13,286,469
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	740,658	-	-	-	740,658

Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական
պարտավորություններ

245,227,917	172,955,398	160,921,606	31,160,209	610,265,130
-------------	-------------	-------------	------------	-------------

Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր

Ներհոսք	1,660,950	-	-	-	1,660,950
Արտահոսք	(1,669,890)	-	-	-	(1,669,890)

Պարտքային դիսկ պարունակող
պարտավորություններ

3,943,016	41,234,485	34,279,214	7,551,670	87,008,385
-----------	------------	------------	-----------	------------

Հազար ՀՀ դրամ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	43,112,888	8,699,426	15,691,735	30,453,111	97,957,160
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	24,556,156	-	-	-	24,556,156
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	89,866	16,208	318,091	328,140	752,305
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	112,052,008	203,184,796	107,309,388	3,714,885	426,261,077
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	598,265	8,480,504	-	-	9,078,769
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	740,658	-	-	-	740,658

Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական
պարտավորություններ

181,149,841	220,380,934	123,319,214	34,496,136	559,346,125
-------------	-------------	-------------	------------	-------------

Պարտքային դիսկ պարունակող
պարտավորություններ

1,333,544	20,713,006	31,861,591	4,388,191	58,296,332
-----------	------------	------------	-----------	------------

Բանկը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ բաժնետերերից և կապակցված կողմերից: Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի գործունեության վրա: Բանկի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Բանկին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

36.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Ռիսկերի կառավարման վարչությունը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

37 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Վարկեր ֆինանսական կազմակերպու- թյուններից	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ընդամենը
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	38,585,043	8,967,294	47,552,337
Դրամային հոսքերից	(3,842,738)	2,498,092	(1,344,646)
Վճարումներ	(20,768,663)	(1,687,129)	(22,455,792)
Ստացված գումար	16,925,925	4,185,221	21,111,146
Ոչ դրամային հոսքերից	40,926	(3,215)	37,711
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	40,926	(3,215)	37,711
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,783,231	11,462,171	46,245,402

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2017թ.

	Վարկեր ֆինանսական կազմակերպու- թյուններից	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ընդամենը
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,814,598	-	28,814,598
Դրամային հոսքերից	9,829,539	8,853,026	18,682,565
Վճարումներ	(18,289,846)	(137,603)	(18,427,449)
Ստացված գումար	28,119,385	8,990,629	37,110,014
Ոչ դրամային հոսքերից	(59,094)	114,268	55,174
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	(59,094)	114,268	55,174
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,585,043	8,967,294	47,552,337

38 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման և այլ պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2018 և 2017թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2018թ.	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Հիմնական կապիտալ	32,255,952	30,170,167
Լրացուցիչ կապիտալ	2,235,401	2,620,145
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	34,491,353	32,790,312
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	255,454,765	242,891,200
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	13.50%	13.50%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2017թ. որոշում է կայացրել 2018 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30.000.000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

39 Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ ըստ ՖՀՄՍ 8 «Գործառնական սեզմենտներ» ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հասույթի 10%-ը կամ ավելին: